

Dans, Drama ve Eylem: Türk Halk Danslarının Öğretiminde Yaratıcı Drama Yöntemi*

Deniz Köktan¹

Ömer Adıgüzel²

Makale Bilgisi

DOI: 10.21612/yader.2024.003

Makale Geçmişi

Geliş tarihi 21.12.2023

Düzeltilme 10.01.2024

Kabul 15.01.2024

Anahtar Sözcükler

Yaratıcı drama

Halk dansları

Öğretim

Eylem

İletişim

Makale Türü

Araştırma Makalesi

Öz

Bu araştırmanın amacı, Türk halk danslarının öğretiminde yaratıcı drama yönteminin bir öğretim yöntemi olarak kullanılması sürecini incelemektir. Bu çalışma için Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuarı Türk Halk Oyunları Bölümü 1. sınıf öğrencileri ile toplamda 6 atölye uygulanmıştır. Çalışmaya 20 öğrenci katılmıştır (10 kız, 10 erkek). Her atölye toplam 3 saat sürmüştür. Atölyelerin ilk 3 haftası hazırlık atölyesi olarak belirlenmiş olup bu çalışma ile öğrencilerin yaratıcı drama yöntemini tanımaları, tanışma, iletişim, etkileşim ve uyum sürecinin pekişmesi ile sürece hazır olmaları amaçlanmıştır. Uygulama sürecinin 2. aşamasında ise yaratıcı drama ile Türk halk danslarının öğretilmesi süreci incelenmiştir. Bu araştırma, Türk halk danslarının öğretilmesi sürecinde yaratıcı dramanın etkin bir şekilde kullanılabilmesi amacıyla eylem araştırması şeklinde desenlenmiştir. Uygulama sürecinde gözlem, bireysel görüşme, odak grup görüşmeleri, öğrenci ve araştırmacı günlükleri, teknikleriyle veri toplanmıştır. Çalışmanın sonunda yaratıcı dramanın katılımcı öğrenciler arasında iletişimi, etkileşimi, güveni, uyumu artırıcı bir etkisi olduğu; halk danslarının öğretiminde bu uyum ve güven sayesinde daha etkili ve kalıcı bir öğrenme sağlayan, özgürleştirici, yaratıcı bir yöntem olduğu sonucuna varılmıştır. Çalışma sonucunda yaratıcı dramanın Türk Halk Oyunları bölümlerinde zorunlu ve/veya seçimli ders olarak yer alması, benzer çalışmaların diğer dans türleri ve farklı yaş gruplarına yönelik olarak uygulanabilmesi yönünde öneriler geliştirilmiştir.

* Bu çalışma birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde tamamlanan doktora tezinden üretilmiştir.

1 Dr. Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye. E-posta: ddeniz@sakarya.edu.tr, Orcid Id: 0000-0002-1468-3776

2 Prof. Dr., Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye. E-posta: omeradiguzel@gmail.com, Orcid Id: 0000-0001-9492-6231

Giriş

Dansın bir türü olan Türk halk dansları, Türk tarihi ve kültürü içinde incelenmesi ve araştırılması gereken kültürel bir değerdir. Bir toplumun geleneksel dansları, ait olduğu toplumun kültürünü yansıtan ve yaşatan önemli bir kültürel öğedir. Diğer ülke dansları ile karşılaştırıldığında Türk halk danslarının diğer bütün danslara kıyasla çeşit ve tür olarak zengin olduğu söylenebilir (Yatman, 2005, s.1). Halk dansları; diğer sanat dallarından farklı olarak ait olduğu toplumun kültürel yapısını, yaşam biçimini, toplumların gelenek ve göreneklerini aydınlatma özelliğine sahip kültürel bir kimliktir (Bozkurt, 2010, s. ii).

Türk halk dansları ve müzik öğretimi kurumsal olarak Türkiye’de üniversitelerin Devlet Konservatuvarı Türk Halk Oyunları bölümlerinde yer almaktadır. 1981 yılında çıkarılan 2547 sayılı kanun gereğince tüm yükseköğretim kurumları Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) çatısı altında toplanmıştır. Buna bağlı olarak konservatuvarlar da birer akademik birim olarak eğitim öğretim çalışmalarına üniversite çatısı altında devam etmişlerdir (www.hacettepe.edu.tr, 2015).

1990 yılında İstanbul’da Türk Halk Oyunlarının Öğretiminde Karşılaşılan Problemler Sempozyumu’nda sunulan bildirimlerde incelendiğinde genellikle aynı sorunlar üzerinde durulduğu görülmektedir. Bildirimlerde geleneksel yöntemle öğretim yapıldığı, bunun yerine bilimsel yöntemleri kullanmanın daha iyi olacağı ifadeleri yer alırken bilimsel anlamda bir öğretim yöntemi önerilmemektedir. Geleneksel yöntem içerisinde görüntülü materyalin izlenmesi, çalışma öncesi beden ısıtılması müziğin dinletilip kavratılması, yöre hakkında bilgi verilmesi, bilgilerin anlatılması vb. öneriler sunulmuş ve tartışılmıştır. Çeşitli nedenlerle tek veya grup halinde icra edilen halk dansları, her bölge, il ve köyde adım ve sayı sayılarak öğretilmez, oyunun icrası küçük yaşlardan başlayarak öğrenilir. Bu süreçte deneme yanılma yolu ile gruba dahil olunur (Altuntaş, 1990, s. 13). Oğultürk (1992, s. 162) bu konuda görüşünü şu şekilde belirtmektedir:

“...sayı sayarak halk danslarını öğretmek ya da oynamak, oyunu ve figürlerini bir tür kalıplaştırmak demektir. Yani her sayıda yapılacak hareket kesin şekilde belirgindir. Ondan fazlası ya da eksikliği olmaz. Bu da oyunu oynamaktan ziyade jimnastik hareketlerini yaptırma durumuna düşürür. Bunda duygu da yoktur olmaz da... Halk oyunları öğretimi muhakkak çalgı eşliğinde ve önce halk oyununun nağmesinin öğretilmesi ile başlanmalıdır”

Bu önerilerin hemen hepsi geleneksel yöntemin bir tür uzantısıdır. Müziğin dinletilmesi, yöre hakkında bilgi verilmesi, eğitmenin grubun önüne geçerek dansları aktarma anlayışı değişmemektedir. Ayrıca Laban, Benesh gibi hareket notasyon sistemine göre öneriler de bulunmaktadır. Özdiñer’in “Halk Oyununun Öğretiminde İzlenecek Yol ve Yararlanılacak Vasıtalar” adlı çalışmasında ise, hareketlerin notasyonla anlatımı ve yeterince tekrarı şeklinde bir ifade kullanarak, farklı bir bakış açısı getirdiği (Özdiñer, 1998, s. 60) görülmektedir.

Elyagutu (2015, s.69) “Halk Oyunları Öğretiminde Hareket Notasyonu (Laban) ve Geleneksel Metodun Öğrenme Başarısı Açısından Karşılaştırılması” konulu çalışmasında Türk halk oyunları öğretiminde ağırlıklı olarak kullanılan geleneksel öğrenme yöntemi ile hareket notasyonu (Laban) yöntemini öğrenme başarısı açısından karşılaştırmış, Türk halk oyunları öğretiminde bugüne kadar genel kabul görmüş sistematik bir yöntem olmadığını belirtmiştir. Türk halk oyunlarının öğretimi ile ilgili eğitim sistemde önemli bir eksiklik olduğunu vurgulamış ve günümüzde okullarda sistematik bir halk dansları öğretim yöntemi olmamasına karşın “geleneksel” yöntemin kullanıldığını belirtmiştir.

Halk danslarıyla ilgili lisansüstü tezlerde; hareket notasyonu, halk danslarının yöresel olarak karşılaştırılması, halk danslarında kullanılan temel hareketler ve bunların anatomik incelemesi, halk danslarında müzik unsuru, halk danslarının sahneleme aşamaları gibi çalışmalar bulunmaktadır. Bozkurt'un 2010 yılında yapmış olduğu "İlköğretim Öğrencilerine Halk Dansları Öğretiminde Yaratıcı Drama Yöntemi Kullanılmasının Değerlendirilmesi" konulu araştırması halk dansları öğretimini ve yaratıcı dramayı kapsayan bir çalışmadır (Bozkurt, 2010). Ayrıca Saylık'ın (1992) "Konservatuvarlarda Halk Oyunları Eğitim Öğretim Yöntemleri, Problemleri, Çözümleri" ile Ferruh Özdinçer'in (1998) "Türk Halk Oyunlarının Öğretiminde Kullanılacak Yöntem ve Teknikler (Edirne İli Halk Oyunları Üzerine Bir Deneme)" gibi çalışmalar da bulunmaktadır. Aynı zamanda Yağcı'nın (1995) "Müzik Eğitimi ve Bir Yöntem Olarak Yaratıcı Drama İlişkisi (Örnek Bir Model Önerisi)" çalışması da müzik eğitiminde yaratıcı dramanın bir yöntem olarak nasıl kullanıldığına ilişkin yapılan araştırmalar olarak görülebilir (Özdinçer, 1998; Saylık, 1992; Yağcı, 1995).

Türk Halk Dansları Öğretim Yöntemleri

Türkiye'deki Türk Halk Oyunları bölümlerinin yöre uygulamalarında özellikle geleneksel yöntem kullanmakta ve bu şekilde eğitim alan öğrenciler de aynı yöntemi kullanarak çalışmalarına devam etmektedirler. Halk danslarında yapılan bu uygulama daha çok usta-çırak ilişkisini ortaya koymaktadır. Türkiye'de bu konuda çalışmalar yürüten yüzlerce dernek ve kulüp bulunmaktadır. Özellikle usta öğretici ifadesinin kullanımı da bu konuyu netleştirmektedir. Alanda akademik çalışmalar yapan kişilerin sayısı olarak az olması, usta öğreticilerin öznel düşünceleri, halk danslarındaki yarışmaların getirdiği bazı olumsuz yaşantılar ve bunun belirli kesimlerce yalnızca gelir getirecek bir araç olarak görülmesi, halk dansları öğretiminde yeni yöntemlerin kullanılmasını da geciktirmiştir.

Halk danslarının öğretimi, bilinen yöntemlerle birlikte destekleyici olarak etkileşimli ve aktif yöntem ve tekniklerle de verilmelidir. Eğitimde etkileşime dayalı pek çok yeni yöntem ve teknik bulunmaktadır. Tartışma, örnek olay, bireysel çalışma ve yaratıcı drama gibi yöntemler bunlardan bazılarını oluşturur.

Bir işlemin uygulanmasını, bir araç gerecin çalıştırılmasını önceden gösterip açıklama sonra da öğrenciye alıştırmaya ve uygulama yaptırarak öğretme yolu olan demonstrasyon (gösterip – yaptırma), bir konuya ilişkin bilgilerin açıklanması ve bu bilgilerin beceriye dönüştürülmesi için gerekli uygulamaların yapılması aşamasında kullanılır. Bu yöntem daha çok uygulama düzeyindeki davranışların kazandırılmasında kullanılır (Demirel, 1995, s.50). Halk dansları öğretiminde demonstrasyon yöntemi, yaşantı odaklı olmadığı için bazı tavrı eksikliğine, adım ve rakamların ön planda olması nedeniyle sürecin tam olarak içselleştirilememesine ve öğretilen dansın duygu yoğunluğunun tam olarak aktarılamamasına yol açmaktadır.

Halk Dansları Öğretim Yöntemi Olarak Yaratıcı Drama

Yaratıcı drama bir yöntem ve estetik eğitimi alanıdır. Halk dansları, devinim sanatları ve/veya sahne sanatları sınıflamasında yer alır. Yaratıcı drama, gerek hazırlık gerekse uygulama ve değerlendirme aşamalarında öğrenci merkezli olarak yürütülür. Amaç, öğrencileri öğrenme süreci boyunca etkin kılmak ve öğretilenlerin kalıcılığını sağlamaktır. Yaratıcı drama yöntemi ile yaparak ve yaşayarak öğrenme daha kalıcı ve eğlendirici olabilmektedir (Selimhocaoğlu, 2004, s.5). Yaratıcı dramadaki öğrenme, bir tür yeniden yapılandırma değildir. Bu tür öğrenmelerde öğrencilerin öğrendiklerini ya da var

olan bilgilerini yeni bir bakış açısıyla değerlendirmeleri, kazanılmış kavramların incelenmeleri ve bu kavramlara yeni anlamlar yüklemeleri söz konusudur (San, 1990, s.582).

Yaratıcı drama disiplinler arası çalışmaya olanak sağlayan çok yönlü bir yöntemdir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde fizikten, matematiğe, Türkçe eğitiminden, hayat bilgisine kadar pek çok alanda etkin olarak kullanıldığı görülmektedir. (Şenol, 2011, Ütkür, 2012, Gedik, 2014, Akın, 2016, Yağmur, 2010). Bu çalışmalarda yaratıcı dramanın öğrencilerin ders başarılarının artmasına, kendilerini doğru ifade edebilmelerine, okuma, yazma, konuşma, problem çözme ve sosyal becerilerinin gelişmesine; kaygılarının azalmasına fikir üretme ve bu fikirleri doğru bir şekilde aktarmaya yönelik çalışmalarda etkili olduğu belirlenmiştir (Ulubey, 2015, s.38).

Yaratıcı drama; bir grubu oluşturan üyelerin yaşam deneyimlerinden yola çıkarak, bir amacın, düşüncenin, doğaçlama, rol oynama vd. tekniklerden yararlanarak canlandırılmasıdır. Bu canlandırma süreçleri deneyimli bir eğitmen eşliğinde yürütülürken kendiliğindenliğe (spontaniteye), şimdi ve burada ilkesine, - mış gibi yapmaya dayalıdır ve yaratıcı drama, oyunun genel özelliklerinden doğrudan yararlanır (Adıgüzel, 2015, s. 43).

Yaratıcı drama süreçlerinde yoğun olarak kullanılan tekniklerden olan doğaçlama çalışmalarında “dramatik,” canlandırmayı izlenir kılan, iç izleyici ve katılımcı da bir eylem yapma gereği duyuran, içsel ve dışsal duygu değişikliğine neden olan önemli bir yapıyı oluşturur. Canlandırma süreçlerinde genellikle katılımcılara bir dramatik durum verilir. Bu durum içerisinde istedikleri bir dramatik andan başlamaları ve dramatik anlarla kurguyu oluşturmaları istenir. Yaratıcı drama çalışmalarında dramatik kurgu, gerçek yaşamla ilişkisi kurulan oyunsu süreçte hayal gücünün kullanımı ve sürekli olarak onun en etkin kılınması ile gerçekleştirilir. Dramatik kurgunun bileşenleri, daha çok metin odaklı çalışmalar için söz konusu olsa da yaratıcı drama çalışmaları içerisindeki canlandırmalar için de belirli bir öneme sahiptir. Yaratıcı drama açısından bu bileşenler rol, dramatik gerilim, odak, zaman, mekân, dil, hareket, atmosfer, semboller ve dramatik anlam gibi öğeler olarak adlandırılır (Adıgüzel, 2015, s.114-117). Sahne odaklı çalışmalarda ise bu bileşenlere ışık, ses, kostüm, müzik de eklenebilir.

Yaratıcı drama yönteminden her alanda olduğu gibi sanat ve dans eğitiminde de yararlanılabilir. Türk halk dansları öğretiminde yaratıcı dramanın yerinin incelendiği bu araştırmanın amacı; Türk halk danslarının öğretiminde yaratıcı drama yönteminin, bir öğretim yöntemi olarak kullanılması sürecini incelemektir. Belirtilen amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- Yaratıcı drama sürecinin katılımcılara katkıları nelerdir?
- Dans eğitimi ile ilgili uygulamaya yönelik öğrencilerin düşünce ve görüşleri nasıldır?

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Bu çalışma özellikle süreç odaklı bir çalışma olarak planlandığından eylem araştırması deseni ile gerçekleştirilmiştir. Eylem araştırması, değişimi ve gelişimi sağlamak için eylemlerin gerçekleştirildiği, araştırma sürecinin, eylemin ve sonuçlarının analitik analiz ve yansıtımlarla geliştirildiği, problemin betimlendiği, yeni çözüm önerilerinin ortaya konduğu ve geliştirilen eylem planlarının uygulandığı, sistematik ve iş birliğine dayalı olarak yürütülen bir süreci vurgular (Gürgür, 2018). Bu çalışmada araştırmacı, bir akademisyen olarak öğrencilerle iş birliği içerisinde uygulamada yer alarak yapılan

etkinlikleri betimlemiş, karşılaşılan problemleri saptamış ve çözümlenmeye çalışmıştır. Gürgür (2018), eylem araştırmasını değişim ve gelişimi sağlama odaklı, bireylerin kendi uygulamalarını içeren, sistematik bir biçimde verilerin toplandığı ve yansıtılmalı sorgulamaların yapıldığı, bunlara dayalı yeni eylem planlarının hazırlanıp uygulandığı, döngüsel veya sarmal adımlarla gerçekleştirilen bir bilimsel araştırma süreci olarak betimlemektedir. Bu sarmal veya döngüsel süreç bazı aşamaları içermektedir. Mills (2003) döngüsel süreci odak alanı belirleme, verileri toplama, verileri analiz etme ve yorumlama ve eylem planı geliştirme biçiminde sıralamaktadır.

Şekil 1. Eylem Araştırmalarının Diyalektik Döngüsü (Mills 2003, s.19)

Odak alanı belirleme aşaması araştırmacının araştırma konusunu netleştirdiği ve o konuda neler yapabileceğini sorguladığı aşamadır. Bu amaçla araştırmacı alanyazın taramalarını gerçekleştirir. Alanyazından destek alarak araştırmanın amacını, katılımcılarını belirler. Araştırmanın zaman çizelgesini, hangi veri kaynaklarını ve veri toplama yöntemlerini kullanacağını planlar (Mertler, 2006, s.36; Mills, 2003, s.26). Alanyazın (Taylor vd., 2006) eylem araştırmasında, araştırmacının sürecin içinde olmasının önemini vurgulamaktadır. Bu bağlamda, odak alanı belirlenirken, uygulanabilir ve araştırmacının kendi mesleki gelişimini destekleyecek konular seçmesinin gerekliliği ön plana çıkarılmaktadır (Koshy, 2005, s. 39). Araştırmacının çocukluğundan beri Türk halk dansları ile iç içe olması, lisans eğitimi bu alanda yapması ve halen üniversitede bu alanda öğretim elemanı olarak görev yapması araştırmacının doğrudan doğruya sürecin içerisinde bulunduğunu kanıtlamaktadır. Ayrıca doktora eğitimi sürecinde yaratıcı drama liderlik eğitimlerine katılmış olması nedeniyle araştırmacı böyle bir çalışmayı yürütebilecek akademik bilgi ve uygulama becerisine sahiptir.

Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında, katılımcıları ve iyileştirme yapılması hedeflenen alan belirlendikten sonra araştırma ortamında gerçekleşen durumlara ilişkin daha detaylı veriye ulaşarak gerçekçi çözümler

üretilmesi için birçok veriye gereksinim duyulmaktadır. Araştırmacı bu süreçte araştırma sorularını ve veri toplama yöntemlerini belirlemiştir. Araştırmada var olan durumu ve ihtiyaçları ortaya koymak için yarı yapılandırılmış görüşme, araştırmacı günlüğü ve gözlem aracılığıyla okulun fiziksel koşullarına ilişkin veriler elde edilmiştir. Elde edilen verilerden hareketle yapılacak yaratıcı drama ve dans atölyeleri planlanmaya başlanmıştır.

Araştırma verileri, görüntü kayıtları, araştırmacı günlüğü, alan uzmanları ile görüşmeler, öğrenci günlükleri, bireysel öğrenci görüşmeleri, tez izleme toplantı tutanaklarından elde edilmiştir. Gerçekleştirilen genel değerlendirme aşamasında alan uzmanları ile yapılan yarı yapılandırılmış bireysel görüşmeler ve öğrencilerle yapılan odak grup görüşmelerine ait ses ve görüntü kayıtları veri toplama araçları olarak kullanılmıştır.

Bireysel günlüklerde çalışma grubunda yer alan her bir öğrenciye yarı yapılandırılmış görüşme sorusu olarak “Bir daha yaratıcı drama yöntemi ile ders almak ister misiniz? Bu yöntemin avantajları nelerdir?” gibi sorularla yöntemin etkililiğine yönelik derinlemesine bilgi alınmaya çalışılmıştır. Odak grup görüşmelerinde ise öğretim yöntemi bakımından bu sürecin etkili olup olmadığı, öğretim yöntemi olarak yaratıcı dramayı kendi çalışmalarında etkili biçimde kullanmak isteyip istemeyecekleri yönünde sorular yöneltilerek derinlemesine bilgi elde edilmeye çalışılmıştır. Her bir görüşme yaklaşık 25 dakika sürmüştür. Görüşmeler katılımcıların onayı alınarak ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Bu çalışmalar toplam 7 hafta sürmüş olup, ilk 3 hafta boyunca yaratıcı drama çalışmaları giriş çalışması olarak uygulanmıştır. İkinci periyotta ise yaratıcı drama ve dans çalışmaları eş güdümlü sürdürülmüştür. Bu çalışmalar sürerken eğitmen günlüğü de yapılan her çalışmanın sonunda düzenli bir şekilde tutulmuştur.

Veri toplama tekniği olarak görüşme yoluyla kişiden özel bilgiler ya da ifadeler alınabileceği, birçok insandan farklı kanılara yönelik bilgi toplanabileceği ya da araştırmacının gözlemleyemediği bilgileri ortaya çıkarılabileceği belirtilmektedir (Hesse-Biber ve Leavy, 2011). Bu araştırmada; eylemleri planlamak, gerçekleştirilen eylemleri değerlendirmek için çalışma grubu ve alan uzmanlarıyla bireysel ve odak grup görüşmeleri gerçekleştirilmiştir. Araştırma sürecinde gerçekleştirilen çalışma grubu görüşmeleri ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Görüşmeler sonrasında bu kayıtlar dinlenerek dökümleri yapılmıştır. Alan uzmanlarıyla yapılan görüşmeler ise araştırmacı günlüğüne yansıtılmaları birlikte kaydedilmiştir. Araştırma sürecinde ani gelişen durumlar, bireysel görüşmeler şeklinde adlandırılacak görüşmelerle gerçekleşmiştir. Bu görüşmeler, araştırmayı daha detaylı açıklayacak durumların derinlemesine irdelenmesine fırsat veren, belli bir beklenti oluşturulmadan, görüşmenin gidişine göre soruların sırasının değişebildiği, yanıtlara bağlı olarak yeni soruların eklenebildiği görüşmelerdir. Araştırma görüşmelerinde önceden hazırlanmış görüşme soruları kullanılmamıştır. Genel olarak sohbet şeklinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma süreci boyunca 13’ü alan uzmanlarıyla Türk halk danslarının kaynakları ve hikâyelerini tespite yönelik değerlendirmelerde bulunmak üzere, 8’i yaratıcı drama alan uzmanlarıyla atölyelerin hazırlanmasına yönelik, 17’si Sakarya Üniversitesi Türk Halk Oyunları Bölümü öğretim elemanlarıyla yapılan dans ve yaratıcı drama uygulamalarının değerlendirmesine yönelik, 9’u çalışma grubu öğrencileriyle her atölye sonunda değerlendirme görüşmeleri olmak üzere toplam da 47 bireysel görüşme gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerle üç odak grup görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Odak grup görüşmeleri dans ve yaratıcı drama atölyelerinin yapıldığı salonda gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler öncesinde araştırmacı tarafından görüşme soruları hazırlanmıştır.

Bu araştırmada gözlemler araştırmacı günlüğüne notlar tutularak gerçekleştirilmiştir. Ayrıca yapılandırılmış bir gözlem formu kullanılmamıştır. Bir ortamdaki davranışların videoteyp kayıt cihazıyla veya not tutularak ayrıntılı olarak incelenip tanımlanması ile gözlemler gerçekleştirilebilmektedir (Cresswell, 2005; Yıldırım ve Şimşek, 2011). Gözlem sürecinde çeşitli notlar tutulur. Gözlem notları; araştırmacının sınıf içinde uygulama sırasında yaşanan olayları, araştırmacının gördüklerini notlar halinde yazması, kayıt etmesidir (Johnson, 2014, s. 82). Türk Halk Oyunları Bölümünde çalışan bir öğretim elemanının aynı bölüm öğrencilerine verdiği Türk Halk oyunları dersi, Türk Halk Oyunları Bölümü mezunu bir öğretmenimizin ortaokul öğrencilerine verdiği Türk Halk Oyunları dersi ve Türk Halk Oyunları Bölümünde çalışan bir öğretim elemanının üniversitenin farklı bölümlerinde okuyup, Türk Halk Oyunları Bölümü'nden seçimlik Türk Halk Oyunları dersi alan öğrencilere verdiği ders olmak üzere toplam 3 grup gözlemlenmiştir.

Belgeler: Araştırma sürecine ilişkin belgeler veri kaynakları olarak toplanarak incelenmiştir. Alanyazında veri kaynağı olarak toplanabilecek belgeler; araştırmaların geçerliğini arttırmak için kullanılan ders kitapları, yıllık ve günlük DÖEH planları, öğrenci kayıtları, arşiv belgeleri, öğrenci defterleri ve sınavları şeklinde sıralanmaktadır (Bogdan ve Biklen, 2007). Ayrıca araştırma süreci boyunca, öğrencilerle uygulamalar sırasında ortaya çıkan çalışma kağıtları da süreç ürünleri olarak değerlendirilebilmektedir (Yin, 2012). Bu araştırmada, temel belgeler öğrenci günlükleri, araştırmacı günlüğü ve tez izleme komisyonu raporlarıdır. Araştırma sürecinde öğrenciler her atölye sonrasında günlüklerini doldurarak atölyelerin değerlendirmelerini yapmıştır. Araştırmacı her görüşmenin, her atölyenin ve her gözlemin sonunda günlüğünü doldurarak yapılan çalışmayı değerlendirmiştir. Araştırma süresince yapılan çalışmalar belli aralıklarla tez izleme komisyonuna sunulmuştur. Komisyonun değerlendirmeleri de çalışmanın ilerleyen aşamalarını planlama açısından önemli bir belge olarak ele alınmıştır. Araştırmada 20 öğrenci günlüğü, 1 araştırmacı günlüğü ve 4 tez izleme raporu olmak üzere toplam 25 belge bulunmaktadır.

Araştırmacı Günlüğü: Günlük, araştırmacının gözlediği ve duyduğu olaylara yorumlarını, duygularını ve düşüncelerini yazdığı, gerçekleştirdiği uygulamalara yansıtmasını eklediği veri kaynakları şeklinde tanımlanabilir (Glesne, 2012). Araştırmacı günlükleri, tüm sürece yönelik gözlemleri, analizleri, yorumları, duygu ve düşünceleri kayıt altına almaya yarayan ve kullanım şekli kişiye göre değişen bir veri toplama aracıdır (Johnson, 2014). Bu araştırma sürecinde gelişen tüm olayların, toplantıların, alınan kararların, yapılan değişikliklerin bir arada bulunduğu, araştırmacının kendi görüşlerinin ve görüşlerindeki değişikliklerin yer aldığı, gerçekleştirilen süreçlere ilişkin yansıtma yaptığı araştırmayı bütüncül olarak ortaya koyabilecek, gerektiğinde bulguları destekleyici belge olarak kullanılacak bir doküman elde etmek amacıyla günlük tutulmuştur. Araştırma günlüğü; video kayıtları, ses kayıtları, gözlemler ve toplanan belgeleri içermesi açısından zengin bir veri kaynağı olarak kullanılmıştır. Araştırma süreci sonunda, Word belgesi şeklinde, Times New Roman yazı karakteri kullanılarak 12 puntoda, 1.0 satır aralığında yazılmış, 60 sayfalık bir araştırma günlüğü elde edilmiştir. Özellikle, tez izleme komitelerindeki görüşmeler, alan uzmanları ile yapılan görüşmeler ve atölyelerin gerçekleştirildiği günlerde yaşananlar, araştırmacı tarafından günlüğüne not edilmiştir. Araştırmanın raporlaştırılması aşamasında da günlükten alıntılar yapılarak sürecin doğal bir biçimde yansıtılması sağlanmaya çalışılmıştır.

Eylem Planı Geliştirme

Bu çalışmada ilk başta var olan durumu betimleme aşamasında tespit edilen sorunlara yönelik eylem planları geliştirilmiştir. Uygulama aşamasında ise uygulamaları daha işlevsel hale getirmeye yönelik

eylemler planlanmış, alan uzmanları ve öğrencilerle değerlendirilmiştir. Yapılan değerlendirmelerde etkin olmayan uygulamaların yerine yeni uygulamalar gerçekleştirilmiştir. Son aşamasında ise alan uzmanlarından yapılan çalışmaları ve genel olarak uygulamayı değerlendirmeleri istenmiştir. Bu aşamada da görüşlerin toplanmasına yönelik eylem planları geliştirilmiş ve uygulanmıştır.

Araştırma Ortamı: Araştırma Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuarı'nda yapılmıştır. Bu okulda araştırmanın yürütülmesi için Müdürlük ve Türk Halk Oyunları Bölüm Başkanlığı ile görüşme yapılmıştır. Gerekli izin alınmasından sonra araştırmacı atölye uygulamalarının gerçekleştirileceği sınıfın fiziksel verilerini belirlenmiştir. Sınıfın ısı, ışık ve ses sistemi bakımından kontrolü yapılmış, ışık konusundaki eksiklikler giderilmiştir.

Verilerin Analizi

Eylem araştırması döngüsünün bu aşamasında elde edilen veriler yorumlanmaktadır. Mertler (2006), eylem araştırmalarında verilerin analiz edilmesi ve yorumlanmasının nicel araştırmalara göre farklılık gösterdiğini belirterek, eylem araştırmalarında hem süreçte hem sürecin bitiminde verilerin analiz edilerek yorumlandığını ifade etmektedir. Verilerin süreçte analiz edilmesi, uygulanan eylem planlarının sorunu çözüp çözmediğini değerlendirmekte, araştırmacıyı yönlendirerek sonraki aşamada hangi verileri elde etmesi gerektiği konusunda fikir vermektedir (Johnson, 2002; Gürgür, 2017). Böylece, analiz yorumları, eylem araştırması döngüsünün bir sonraki aşaması olan eylem planı geliştirme sürecine ışık tutmaktadır. Eylem araştırması döngüsünde sürekli bir değişim olmasıyla gerçekleşecek adımlara karar vermek ve ileride gerçekleştirilecek eylemleri planlamak söz konusu olduğu için sistematik analitik analiz yaklaşımı ile analizi mümkün kılmaktadır (Altrichter, Posch and Somekh, 2005).

Şekil 2. Sistematik Analitik Analiz Süreci (Miles & Huberman, 1994, s.12)

Sistematik analiz süreci birbirini takip eden adımlardan oluşmaktadır. Veriler toplanıp okunması; okunan verilerin önemli olanlarının seçilmesi ve seçilen verilerin bulgulara dönüştürülerek daha anlaşılır hale gelmesi sağlanır. Verilerin analizi sonucunda elde edilen bulguların kuramsal çerçeveye dayandırılması yapılır.

Çalışma Grubu

Bu bölümde araştırmaya katılan öğrenciler, araştırmacı, alan uzmanları ve tez izleme komitesi ile ilgili bilgi verilmiştir.

Öğrenciler: Araştırmanın öğrenci grubunu, Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölümü birinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Sınıfta 20 öğrenci bulunmakta olup kendi içinde kız ve erkek sayısı bakımından eşit bir dağılımı bulunmaktadır. Çalışma grubunda yer alan öğrenciler okul içerisinde yapılan bölüm çalışmalarında gözlemlenerek akademik başarıları ölçülmüş, özellikle birinci sınıfların halk dansları ve yaratıcı drama dersi almaması nedeniyle çalışmaya dâhil olmaları uygun görülmüştür.

Araştırmacı: Araştırmacı çocukluğundan beri halk danslarıyla iç içe olmuştur. Birçok halk dansları yarışmasına ve festivaline katılmıştır. 1996 yılında Gaziantep Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölümünü kazanarak alandaki bilgisini üst seviyeye taşımayı hedeflemiştir. 2001 yılında buradan mezun olmuştur. Aynı yıl Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölümünde Öğretim Görevlisi olarak çalışmaya başlamıştır. Halen aynı kurumda akademisyen olan araştırmacı yüksek lisansını Folklor ve Müzikoloji Anabilim Dalında “Türk Halk oyunlarında Yarışma Olgusu” konulu tez ile tamamlamıştır. 2012 yılında Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalında doktora öğrenimine başlamıştır. Araştırmacı doktora sahasında halk dansları ve yaratıcı drama konulu bir tez hazırlamak istediği için yaratıcı drama alanına dönük birçok eğitim almıştır.

Türk Halk Dansları Alan Uzmanları: Halk dansları alanında görüşüne başvurulmuş ilk alan uzmanı Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümünde çalışmaktadır. Kendisi aynı zamanda halk dansları sahasında yayınlar yapmış, halk dansları yarışmalarında jüri üyeliği yapan ve halk bilimi sahasında da tanınan bir akademisyendir. Halk dansları alanında görüşüne başvurulmuş ikinci alan uzmanı Ege Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölümünde çalışmaktadır. Diğer alan uzmanı gibi birçok halk dansları yarışmalarında jüri üyeliği yapmış ve sahne sanatları sahasında dansın geleneksel ve modern boyutunu sahneye koymuş bir akademisyendir. Diğer üç alan uzmanı ise Sakarya Üniversitesi Türk Halk Oyunları Bölümünde akademisyen olarak çalışmaktadır.

Yaratıcı Drama Alan Uzmanları: İlk alan uzmanı sınıf öğretmeni olup aynı zamanda bu alanda liderlik yapan bir eğitimcidir. Yüksek lisans eğitimini yaratıcı drama sahasında yapmıştır. İkinci alan uzmanı ise Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinde çocuk gelişim uzmanı olarak çalışan ve bu alanda liderlik yapan birisidir. Yüksek lisans eğitimini yaratıcı drama sahasında yapmıştır.

Tez İzleme Komitesi Üyeleri: Araştırma sürecinde araştırmacının izlediği basamakları, topladığı verileri, toplanan verilerin analizini denetlemek ve öneriler sunma amacıyla üç öğretim üyesinden oluşan Tez İzleme Komitesi oluşturulmuştur. Komitede yer alan öğretim üyelerinden birincisi Çukurova Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü Radyo Televizyon Anabilim Dalında öğretim üyesi olup aynı zamanda halk dansları sahasında birçok yayını bulunan ve halk dansları yarışmalarında jüri üyeliği yapan bir akademisyendir. Komitede yer alan ikinci üye Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Ölçme ve Değerlendirme Bölümünde görev yapan bir akademisyendir. Komitede yer alan üçüncü üye Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünde görev yapan aynı zamanda yaratıcı drama alanında

yayımları bulunan ve bu alanda eğitimler veren ve halk dansları sahasında yetkinliği bulunan, halk dansları yarışmalarında jüri üyeliği yapan bir akademisyendir.

Yaratıcı Drama ve Dans Atölyeleri Uygulama Süreci

Çalışmanın bu bölümünde yaratıcı drama etkinlikleri kullanılarak halk danslarının öğretilmesi amaçlanmaktadır. Toplamda 3 atölyenin yer aldığı bu bölümde “sinsin, dokuzlu ve kabalar” danslarının öğretilmesi amaçlanmaktadır. Yaratıcı drama ve dans atölyelerinin döngüsü şekil 3’de yer almaktadır.

Şekil 3. Yaratıcı Drama ve Dans Atölyeleri Döngüsü

Yaratıcı drama ve dans atölyelerinin planlanmasında Amaç ve Planlama aşaması, yaratıcı drama etkinlikleri kullanılarak halk danslarının öğretilmesi amaçlanmaktadır. Atölyeler bu doğrultuda planlanmıştır. Tanışma, iletişim, etkileşim, dans ve devinime dönük etkinliklerden oluşan “Sinsin Dansı” atölyesinde toplam yedi etkinlik uygulanmış ve sonrasında da sinsin dansı oynanmıştır. Etkileşim, grup çalışmaları ve kültürel kaynaklara dönük etkinliklerden oluşan atölyede toplam yedi etkinliğin uygulandığı “Dokuzlu Dansı” atölyesi dokuzlu dansının oynanmasına yönelik tasarlanmıştır. Güven, uyum dans ve devinime dönük etkinliklerden oluşan “Kabalar Dansı” atölyesinde toplam sekiz etkinlik uygulanmış ve sonrasında da kabalar dansı oynanmıştır. Veri analizi aşamasında araştırmacı günlüğü, öğrenci günlükleri ve odak grup görüşmeleri ile verilerin analizi yapılmıştır.

Çalışma öncesinde yaratıcı drama konusunda bilgisi olmayan katılımcı öğrenci grubuna yaratıcı dramayı tanıtmak, sınıf içi iletişim, uyum ve güveni arttırmak amacıyla yaratıcı drama hazırlık atölyeleri tasarlanmıştır. Toplamda üç atölyenin yer aldığı bu bölümde tanışma, iletişim, etkileşim ve uyuma dönük etkinliklerle atölyeler planlanmıştır. Tanışma ve iletişime dönük etkinliklerden oluşan birinci hazırlık atölyesinde toplam altı etkinlik, iletişim ve etkileşime dönük etkinliklerden oluşan ikinci hazırlık atölyesinde de toplam yedi etkinlik uygulanmıştır. İletişim, etkileşim ve uyuma dönük etkinliklerden oluşan üçüncü hazırlık atölyesinde ise toplam yedi etkinlik gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu atölyelerle yaratıcı drama konusunda bilgi sahibi olan ve grup içi uyumu, iletişimi ve güveni sağlayan öğrencilerle yaratıcı drama ve dans atölyeleri uygulanmıştır.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu araştırmanın verileri 2019-2020 eğitim öğretim döneminde toplanması nedeniyle etik kurul belgesi bulunmamaktadır. Katılımcılardan çalışmaya gönüllü olarak katıldıklarına ilişkin yazılı izinler alınmıştır

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde uygulama sürecinde yer alan hazırlık atölyeleri, yaratıcı drama ve dans atölyelerine dönük bulgular ile sürecin öğrenciye ve araştırmacıya dönük katkıları yer almaktadır.

1. Tanışma ve İletişim Atölyesine Yönelik Bulgular

Hazırlık atölyelerinden ilki olan tanışma ve iletişim konulu atölye için öğrencilerle mekânda toplanılmıştır. Atölye çalışması için bir araya gelen öğrencilere, önce çember haline gelmeleri söylenmiştir. Atölye çalışmalarının ilk günü olduğu için, tüm etkinliklere yönelik genel bir bilgilendirme yapılmıştır. Özellikle bu atölyeden öğrencilerin birbirlerini daha iyi tanımaları ve iletişimlerinin daha iyi olması amaçlanmaktadır. Tanışma ve iletişim atölyesi olarak belirlenen ilk atölyenin her etkinliğine dönük yönergeler hakkında, öğrencilere bilgi verilmiştir. Yönergeler doğrultusunda çalışmaya başlayan öğrenciler, ilk gün olması nedeniyle zaman zaman yönergelere uyma konusunda bazı sıkıntılar yaşamıştır. Bu gibi durumlarda etkinlik durdurulup, öğrenciler çember haline getirilip, etkinliklerin nasıl uygulanacağı hususu tekrar anlatılmıştır. İlk etkinlik içerisinde de grup bir kez durdurulmuş, yönergeler tekrar hatırlatıldıktan sonra etkinlik en baştan uygulanmıştır. Tanışma ve iletişime dönük ısınma ve hazırlık kısmına dönük 4 etkinlik uygulandıktan sonra doğaçlamaların yer aldığı bir canlandırma etkinliği yapılmıştır. Bütün canlandırma etkinliklerinde temel amaç, öğrencilerin yaratıcılığının ön plana çıkmasıdır. Sonrasında bir ara değerlendirme yapılmış ve ardından bir canlandırma etkinliği yapılarak atölyenin etkinlikleri tamamlanmıştır. Atölyenin en sonunda ise o güne dönük bir genel değerlendirme yapılmıştır.

Tanışma ve İletişim Çalışmasına İlişkin Değerlendirme

Birinci atölye çalışmasındaki ısınma-hazırlık ve canlandırma etkinliklerine dönük gerçekleştirilen analiz sonucunda değerlendirmelere ilişkin katılımcı öğrenciler ve araştırmacıyla ilgili bulgular izleyen alt başlıklarda detaylandırılmıştır.

Katılımcı Öğrencilerin Değerlendirmeleri

Atölye bitiminde öğrencilerden gerçekleştirilen çalışmaya ilişkin yansıtma yapımları istenmiştir. Genel anlamda yapılan değerlendirmelerde, öğrencilerin etkinliklerden memnun oldukları, öğrenirken, eğlendiklerini, yaratıcılıklarının farkına vardıklarını dile getirdikleri görülmüştür. Örneğin katılımcı öğrencilerden birisi günlüğüne;

“Herkes hayal gücünü kullanarak güzel fikirler ortaya koydu ve ufak sevimli gruplarımızla canlandırmalar yaptık... Herkesin benim kadar eğlendiğini ve rahatladığının farkına vardım. Düşüncelerimizin aslında somut gerçekleri değiştirebileceğini öğrendim. Varlıklara başka açılardan bakıp onları kendi benliklerinden çıkarttık.” (Ög, BK, 30.11.2017, s.1) diye yazmıştır. Başka bir öğrenci ise uygulamadan ne kadar keyif aldığını şu şekilde açıklamıştır:

“Bugün sadece bu okulda ki en keyifli günüm değil aynı zamanda hayatımdaki en keyifli ve verimli olan gündü. Bir şeyi sadece okuyarak, anlatarak ya da duyarak değil de görerek, düşünerek, yaşayarak öğrenmeyi öğrendik. Birlik, beraberliği tattık. Zihnimizi zorladık, bir cisme bakarak neler üretebiliyormuşuz onu gördük.” (Ög, GG, 30.11.2017, s.1).

Bir diğer öğrenci ise bakmakla görmenin farkını şu şekilde açıklamaktadır: “Bugünkü dersimiz çok güzeldi. Bazı arkadaşlarımızın içindeki çocuğun büyümediğini hep çocuk kaldığını gördük. Unuttuğumuz şeyleri hatırladık; bakmakla görmenin aynı şeyler olmadığı gibi. Bazen hayal dünyamızın olduğunu unutuyoruz.” (Ög, AA, 30.11.2017, s.1).

Araştırmacının Değerlendirmesi

Gerçekleştirilen birinci atölye çalışmalarına ilişkin araştırmacı ayrıca bir yansıtma yapmıştır. Bütün etkinliklere öğrencilerin tamamı katılmıştır. Etkinliklerin yapıldığı bale salonunun çalışma için uygun bir ortam olduğu görülmüştür. Yapılan etkinliklerin sayı, içerik ve süre olarak yeterli olduğu görülmüştür. Öğrencilere yönergelerin aktarılması konusunda daha dikkatli olduğunda, uygulamada bir sıkıntı olmayacağı gözlemlenmiştir. Bu atölye sonrasında araştırmacı günlüğünde şu şekilde yazmıştır:

“... Öğrencilerim bugün harikalar yarattı. Kendilerini çok iyi ifade edebiliyorlardı. En önemlisi yaratıcı drama ile ilk defa tanışmış olmalarına rağmen süreci o kadar hızlı içselleştirdiler. Özellikle ara değerlendirmelerde aldığım dönütler çalışmanın verimli geçtiğini destekler nitelikteydi. Ancak canlandırma kısmında bir utanma duygusu ve buna bağlı olarak etkinliği kısa kesmeye dönük durumu da gözden kaçırmamam gerek.” (Ag, 30.11.2017, s.26)

Araştırmacı günlüğünde ilgili oturuma dair şu cümleleri de yazmıştır: “...En vurucu cümle ben bugüne kadar yaptığım her şeye sadece baktığımı fark ettim. Ama bugün yaratıcı drama ile bakmanın ötesine geçebildim. Yani görmeyi öğrendim cümlesiydi. ...Bugün herkes bir şeyler öğrenmişti. Ben de dâhil.” (Ag, 30.11.2017, s.26).

Genel Sonuç ve Sonraki Atölye Çalışmalarının Planlanması

Değerlendirme sonuçlarından da görüleceği gibi ilk atölye çalışması başarılı geçmiştir. Hem öğrenciler hem de araştırmacı atölyeden memnun ayrılmışlardır. Ancak araştırmacı bir noktaya dikkat etmek gerektiği üzerinde durmuştur. İlk atölye günü olması nedeniyle öğrencilerde az da olsa bir tedirginlik hissedilmiştir. Özellikle canlandırma bölümünde bir mahcubiyet duygusu gözlemlenmiş, bu da öğrencilerin doğaçlamalarını kısa kesmelerine neden olmuştur. Bunu giderebilmek adına, öğrenciler beğeni ifadeleri ile teşvik edilmiştir. Bu konu ile ilgili olarak değerlendirme kısmında öğrencilerle fikir alışverişinde bulunulmuştur. Atölyenin süre ve içerik olarak etkili olduğu görülmüştür. Sonraki atölyelerde uygulama sırasında dikkate alınması gereken hususların aşağıdaki gibi olmasına karar verilmiştir:

• Öğrencilerin katılımlarını desteklemek için uygulama sırasında teşvik edici pekiştirmelerin sunulması.

• Öğrencilerin kendi düşüncelerinin her atölye çalışmasının sonunda alınması.

2. İletişim-Etkileşim Atölyesine Yönelik Bulgular

Toplamda 7 etkinlik sonrasında gerçekleştirilen analiz sonucunda, değerlendirmelere ilişkin katılımcı öğrenciler ve araştırmacıyla ilgili bulgular izleyen alt başlıklarda detaylandırılmıştır.

Katılımcı Öğrencilerin Değerlendirmeleri

Atölye bitiminde öğrencilerden gerçekleştirilen çalışmaya ilişkin yansıtma yapımları istenmiştir. Genel anlamda ilk atölyedeki gibi bu atölyede de memnuniyetlerini dile getirdikleri görülmüştür. Örneğin katılımcı öğrencilerden birisi günlüğüne; “Kendimizde daha önce fark etmediğimiz özelliklerimizi keşfettik. Dinleme, odaklanma, algılama yetimin üst seviyede olduğunu gördüm. Yaratıcı olmak ve düşünmek güzel.” (Ög, BB, 05.12.2017, s.2) diye yazmıştır.

Başka bir öğrenci ise atölyenin yaratıcılıklarını artırdığını şu şekilde açıklamıştır: “Yine yaratıcılığımızı kullanarak güzel bir canlandırma yaptık. Her çalışmamızda kendimize ufak şeyler kattığımızı düşünüyorum. İleride kullanabileceğimiz yöntemler üretiyoruz ve kendimizi

geliştiriyoruz. Bence en önemlisi birbirimize olan önyargılarımızdan kurtuluyoruz ve birbirimizi tanıyoruz.” (Ög, BK, 05.12.2017, s.2).

Bir diğer öğrenci ise empati konusundaki düşüncelerini şöyle açıklamıştır: “Çalışmalarla olayı içselleştirdik, duyu organlarıyla alakalı bir çalışma yaptık. Atölyeler her geçen gün daha fazla bir şeyler katıyor. Çoğu yerde kendimizi sorgulamamızı sağlıyor. Durumun bizzat içine girerek empati yeteneğimizi geliştiriyor.” (Ög, İA, 05.12.2017, s.2).

Araştırmacının Değerlendirmesi

Gerçekleştirilen ikinci atölye çalışmalarına ilişkin araştırmacı ayrıca bir yansıtma yapmıştır. Yapılan etkinliklerin sayısı, içerik ve süre olarak yeterli olduğu görülmüştür. Öğrencilerin ikinci atölye çalışmasında özellikle araştırmacı yönergeleri verirken, çok daha dikkatli dinledikleri gözlemlenmiştir. Hiç tekrara gerek kalmadan etkinlikler tamamlanmıştır. Bu atölye sonrasında araştırmacı ise günlüğünde “Öğrencilerimin bugünkü performansı çok daha iyiydi. İlk atölyeye göre çok daha başarılıydılar. İlk günkü etkinliklerde yönergeler konusunda bazı sıkıntılar olmuştu ama bugün yönergeleri can kulağıyla dinlediler. Bir kez bile etkinlikleri tekrar etmedik...” (Ag, 05.12.2017, s.27) diye yazmıştır. Öğrencilerin etkinlikler arasındaki bağlantı, etkinliklerin birbiriyle nasıl bir uyum göstereceği konusunda bazı tereddütleri oldukları gözlemlenmiştir. Araştırmacı bu konuda günlüğünde “öğrenciler ara değerlendirmede etkinlikler arasındaki bağın nasıl kurulduğunu ve canlandırma, doğaçlama bölümüne gelindiğinde başta yapmış oldukları etkinliklerin büyük katkısı olduğunu ve bu alana duydukları merakı ve sevgiyi arttırıyor...” (Ag, 05.12.2017, s.27) diye yazmıştır.

Dinleme, odaklanma, algılama yetilerinin üst seviyede olduğunu söyleyen öğrencilerin, başta odaklanmakta zorluk çekerken, her geçen gün daha da toparlandıkları düşünülmektedir. Özellikle birbirlerini dinleme ve algılama yeteneklerinin geliştiği görülmektedir.

Bu atölyede dikkat çeken diğer bir husus ise baskın karakterli öğrencilerin zaman zaman öne çıkma çabalarının, grup uyumunu olumsuz olarak etkilemesidir. Buna dönük olarak araştırmacı tedbirler alması gerektiğini günlüğünde şu şekilde ifade etmiştir. “Bazı öğrencilerin ön plana çıkma isteği, zaman zaman grubun uyumunu bozmaktadır.” (Ag, 05.12.2017, s.27).

Genel Sonuç ve Sonraki Atölye Çalışmalarının Planlanması

Değerlendirme sonuçlarından da görüleceği gibi öğrencilerin memnuniyeti en üst seviyededir. Hem öğrenciler hem de araştırmacı atölyedeki etkinliklerin amacına ulaşmış olduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerin etkinliklerin birbiriyle bağlantısının kurulması konusundaki tereddütleri ise atölye sonunda tamamen ortadan kalkmıştır. Değerlendirme kısımlarında bu nokta üzerinde özellikle durulmuştur. Öğrencilerle atölyeler içerisinde değerlendirme kısımlarında yapılan görüşmelerde kendilerini ifade zorlanan öğrencilerin, günlüklerinde kendilerini daha rahat ifade ettikleri gözlemlenmiştir. Yönergelerin iyi dinlenmesi ve anlaşılması, etkinliklerin akıcı bir şekilde yapılmasını sağlamıştır. Bu da öğrencilerin daha keyifli bir şekilde süreci tamamlamalarına olanak sağlamıştır. İlk atölye sonunda belirlenen, öğrencilere dönük teşvik edici pekiştirmelerin kullanılması öğrencileri olumlu yönde etkilemiştir ve diğer atölyelerde de buna dikkat edilmiştir. Bu atölye sonrasında belirlenen noktalar şöyle belirtilebilir:

- Etkinliklerde verilen yönergelerin, çok daha iyi bir şekilde aktarılması ve dinlenilmesi
- Atölye içerisinde yapılan etkinliklerin, canlandırma kısmında yansımalarının görülmesi

- Baskın karakterli öğrencilerin, diğer arkadaşlarıyla uyum içinde çalışabilmesine dikkat edilmesi
- Öğrenciler günlüklerde kendilerini daha iyi ifade edebildikleri için bu durumlara daha dikkat edilmesi

3. Üçüncü Atölye Çalışmasına İlişkin Değerlendirme

Toplamda 7 etkinlik sonrasında gerçekleştirilen analiz sonucunda, değerlendirmelere ilişkin katılımcı öğrenciler ve araştırmacıyla ilgili bulgular izleyen alt başlıklarda detaylandırılmıştır.

Katılımcı Öğrencilerin Değerlendirmeleri

Atölye bitiminde öğrencilerden gerçekleştirilen çalışmaya ilişkin yansıtma yapımları istenmiştir. Daha çok, grup çalışmalarındaki uyumu ön plana çıkaran etkinliklerden gün sonunda öğrencilerin biraz zorlansalar da memnuniyetlerini dile getirdikleri gözlemlenmiştir. Katılımcı öğrencilerden birisi günlüğüne şu şekilde yazmıştır:

“...Etkinliğimizde ilk etkinliğimize göre daha fazla zorlandım. Hem göz hem el hem de ses koordinasyonu içerisindeydik. Daha sonraki oyunumuzda ise bir ipi kare, üçgen gibi şekillere sokmaya çalıştık. Ama gözlerimiz kapalıydı. Ve bir kaos içerisindeydik. Çünkü her ağızdan bir ses çıkıyordu...” (Ög, AT, 07.12.2017, s.3)

Başka bir öğrenci ise bireysel hırsların uyum konusuna etkisini şu şekilde açıklamıştır: “... grup çalışmalarında nasıl davranmamız gerektiğini, hırs yaptığımızdaki tavırlarımızın çalışmamızı nasıl olumsuz etkilediğini gördük. Bir yandan ritm tutturmaya çalışırken bir yandan arkadaşlarımızın ismini söylemeye çalıştık. Beynimizi ikiye böldük.” (Ög, ND, 07.12.2017, s.3).

Bir diğer öğrenci ise grup içerisindeki birlik ve beraberlik konusundaki düşüncelerini şöyle açıklamıştır: “Oynadığımız oyunlarda grupça hareket etmeyi ve odaklanmayı öğrendik. Bir grupta lider olmadan da hareket edebileceğimizi öğrendik. Birlik beraberliğimiz ne kadar iyi olursa ortaya çıkardığımız ürünün o kadar iyi, doğru ve başarılı olduğunu gördük.” (Ög, BG, 07.12.2017, s.3).

Araştırmacının Değerlendirmesi

Gerçekleştirilen üçüncü atölye çalışmalarına ilişkin araştırmacı ayrıca bir yansıtma yapmıştır. Yapılan etkinliklerin sayı, içerik ve süre olarak yeterli olduğu görülmüştür. Öğrenciler, üçüncü atölye çalışmasının başında, grup uyumu konusunda sıkıntılar yaşamakla birlikte, atölye sonunda sıkıntılar karşısında çözüm üretebilmeyi de öğrenmişlerdir. Atölye çalışmalarına başlayalı daha kısa bir süre olmasına rağmen, öğrencilerin uyumlu ve istekli olmaları, öğrencilerin diğer derslerine de yansımış ve derslerine giren öğretim elemanlarından bu konuda olumlu dönütler alınmıştır. Bu atölye sonrasında araştırmacı ise günlüğünde “Bireysel olarak çok başarılı olan öğrenciler, konu grupla birlikte hareket edebilme ve uyum olduğunda ilk etkinliklerde oldukça zorlanmalarına karşın, sonrasında yaratıcılıklarını kullanarak, çözümler üretmeye başladıklarını, uyumu ve birlikteliği yakaladıklarını görmek mutluluk vericiydi.” (Ag, 07.12.2017, s.28) diye yazmıştır. İletişim ve uyum söz konusu olduğunda dinlemenin önemini ve öğrencilerin gelişimini araştırmacı günlüğünde şu şekilde yazmıştır: “Konu iletişim olunca birbirlerini dinlememenin ne kadar olumsuzluk yarattığını yaşayarak görmüş oldular. Bugünkü atölyemde öğrencilerimin ilk günden bugüne tavır ve tutumlarında büyük ölçüde değişiklik olduğu gözle görülebiliyor.” (Ag, 07.12.2017, s.28). Etkinlikler içerisinde özellikle danslarda kullanılan form yapısı ile alakalı çalışmalarda öğrencilerin başarısı ile ilgili olarak araştırmacı günlüğünde “Etkinlikler içerisinde öğrencilerin çember, kare vb. geometrik

formları gözleri kapalı bir şekilde ve grup uyumu içerisinde oluşturmaya çalışmalarındaki çaba, dans konulu atölyelerde işimi kolaylaştıracak diye düşünüyorum.” (Ag, 07.12.2017, s.28) diye yazmıştır.

Atölyede gözlerini kapatan katılımcıların bir ip yardımı ile halk dansları formlarını oluşturmaya çabaladıkları görülmüştür. Bu çalışma sırasında gözlerinin kapanmasından dolayı farklı tepkiler gösteren öğrenciler başlangıçta kaos içerisinde birlikte hareket etmeyi öğrenmişlerdir. Atölyeler içinde yer alan etkinliklerde zaman zaman, öğrencilerin problem çözme konusundaki yeterlilikleri sorgulanmıştır. İlk atölyeye göre ilerleyen süreçte, öğrencilerin olumlu anlamda gelişim gösterdiği görülmüştür. Atölye süresince öğrencilerin yapılan etkinliklerden keyif aldıkları, her hallerine yansımaktadır. Özellikle gruplar halinde hareket eden öğrencilerin yaptıkları doğru hamleler sonucu kazanma duygusunun hazzına vardıkları gözlemlenmektedir.

Genel Sonuç ve Sonraki Atölye Çalışmalarının Planlanması

Yapılan bu atölye ile yaratıcı drama hazırlık atölyeleri tamamlanmıştır. Özellikle bu atölyede uygulanan form çalışmalarında öğrencilerin başarılı oldukları, bunun da sonraki dans konulu atölyeler için kolaylık sağlayacağı gözlemlenmiştir. Bu atölyede grup uyumuna dönük etkinliklerde başlangıçta öğrenciler zorlansalar bile ilerleyen etkinliklerde bu durumu çözebilecek yaratıcı yönlerini kullanabildikleri görülmüştür. Özellikle verilen yönergeleri çok daha iyi dinleyerek başarılı olacaklarını anlamışlardır. Isınma ve hazırlık çalışmalarının canlandırma kısmında işlerine yarayacağı bilincine ulaşmışlardır. Araştırmacı bu süreçte öğrencilerin günlüklerini düzenli olarak okumuş ve onlarla yazdıkları konusunda görüşmüştür. Yazdıklarının okunduğunu gören öğrenciler daha samimi bir şekilde günlüklerini yazmaya devam etmiştir. Bunu gözlemleyen araştırmacı, öğrencilere hızlı bir şekilde dönüt vermenin öğrenciler üzerindeki olumlu etkisini yaşayarak öğrenmiştir.

Yaratıcı Drama Hazırlık Atölyeleri Genel Değerlendirme

Değerlendirme sonuçlarından da görüleceği gibi öğrenciler uygulanan üç atölye sonunda amaçlandığı gibi yaratıcı drama konusunda bilgi sahibi olmuşlardır. Bu vesile ile yaratıcı drama atölyelerinde yönergelerin dinlenmesi, birbirleriyle uyumlu çalışabilmeleri ve etkinlikler arasında anlamlı bağ kurarak canlandırmalar konusunda daha rahat tavırlar sergiledikleri gözlemlenmiştir. Öğrencilerle yapılan bu üç atölye sonunda hedeflenen yaratıcı drama ve dans konulu atölye çalışmalarında aynı verimin olacağı düşünülmektedir. Yaratıcı drama yönteminin anlaşılabilirliği ve dans konulu atölyelerin daha rahat uygulanabilmesi adına oluşturulan atölyeler sonrasında öğrencilerin daha istekli, üretken oldukları gözlemlenmiştir. Atölyelerin özellikle tanışma, iletişim, etkileşim ve uyum içerikli olması ile öğrenciler birbirlerini daha iyi tanımış ve yetenekleri noktasında farkındalık oluşmuştur. Uygulanan atölyelerde öğrencilerin durumu kavradıkça verimlerinin arttığı ve etkinliklerde çözüm odaklı oldukları gözlenmiştir.

4. Yaratıcı Drama ve Dans Atölyelerine Yönelik Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde yaratıcı drama etkinlikleri kullanılarak halk danslarının öğretilmesi amaçlanmıştır. Üç atölyenin yer aldığı bu bölümde sinsin, dokuzlu ve kabalar danslarının öğretilmesi amaçlanmıştır.

Sinsin Dansı atölyesinde Tanışma, iletişim, etkileşim, dans ve devinime dönük etkinlikler bulunmaktadır. Etkileşim, grup çalışmaları ve kültürel kaynaklara dönük etkinliklerden oluşan Dokuzlu Dansı atölyesinde drama yöntem ve teknikleri kullanılarak dokuzlu dansı oynanmıştır. Güven, uyum dans ve devinime dönük etkinliklerden oluşan Kabalar Dansı atölyesinde kabalar dansı

oynanmıştır. Son aşamada ise araştırmacı günlüğü, öğrenci günlükleri ve odak grup görüşmeleri ile verilerin analizi yapılmıştır.

Sinsin Dansı Atölye Çalışmasına Yönelik Bulgular

Atölye çalışması için bir araya gelen öğrencilerin, önce çember haline gelmeleri istenmiştir. Yaratıcı drama ve dans atölyelerinin ilki olduğu için buna dönük bir bilgilendirme yapılmıştır. Her etkinlik öncesinde yönergeler hakkında, öğrencilere bilgi verilmiştir. Etkinliklere geçmeden önce sinsin dansı hakkında bilgilendirme yapılmıştır. İletişim, etkileşim, dans ve devinime dönük atölyenin ısınma ve hazırlık kısmında dört etkinlik uygulandıktan sonra, doğaçlamaların yer aldığı bir canlandırma etkinliği yapılmıştır. Sonrasında ara değerlendirme yapılmış ve ardından iki canlandırma etkinliği yapılmış ardından da etkinliklerde öğrenilen adımlar birleştirilerek sinsin dansı çalışılmış ve değerlendirme yapıldıktan sonra, öğretilmek istenen sinsin dansı oynatılarak, atölye tamamlanmıştır.

Sinsin Dansı Atölye Çalışmasına İlişkin Değerlendirme

Bir kült olan ateşin temizleyici, arındırıcı işlevi ve ateşin bolluk bereket getireceği düşüncesi; Nevruz ve Hıdrellez gibi şenliklerde ateşten atlanıp arınmayı simgelerken, Türk halk danslarına ateş dansları veya ateşle ilgili danslar olarak yansımıştır. Sinsin dansı da ateşe dönük ritüel öğelerin yoğun olarak bulunduğu bir danstır. Dolayısıyla etkinlikler içerisinde bir yandan dans adımlarına dönük uygulamalar yapılırken, bir yandan da dansa yer alan ritüellerin aktarılmasına, anlamlandırılmasına ve bu anlam doğrultusunda tavır oluşturmaya dönük uygulamalar gerçekleştirilmiştir.

Bu atölye sonrasında gerçekleştirilen analiz sonucunda değerlendirmeye ilişkin katılımcı öğrenciler ve araştırmacıyla ilgili bulgular izleyen alt başlıklarda detaylandırılmıştır.

Katılımcı Öğrencilerin Değerlendirmeleri

Atölye bitiminde öğrencilerden gerçekleştirilen çalışmalara ilişkin yansıtma yapımları istenmiştir. Genel anlamda öğrenciler memnuniyetlerini dile getirirken, bir yandan da farkında olmadan etkinlik yaparken dansın hikâye ve adımlarını öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Katılımcı öğrencilerden birisi günlüğüne; "...Çalışmalar ile durum içselleştirmelerinde çok ilerledim. Doğaçlamalar ve farklı danslar içinde farkında olmadan "sinsin" dansının adımlarını öğrendim ve yaptım. Doğaçlamalarda gerçekten ateşi yaktığımı ve yönlendirdiğimi hissettim." (Ög, ŞÖ, 12.12.2017, s.4) diye yazmıştır.

Başka bir öğrenci ise farkında olmadan dansı öğrendiğini şu şekilde ifade etmiştir: "Bugün çok eğlenceli, öğretici ve çok yorucuydu ama yorulmama değdi. Çok şey kattı. Başladığımızda dans öğrendiğimizi bilmiyordum. Bu süreçte oyunlar oynarken, doğaçlamalar yaparken birden o duygunun içine girip o zamanları hissettim ve oyunların daha kalıcı olduğunu düşünüyorum" (Ög, SK, 12.12.2017, s.4)

Atölye sonrasında bir grup öğrenci ile odak grup görüşmesi de yapılmıştır. Bu görüşmede öğrencilerin yapılan atölye ile ilgili görüşleri alındığında; çalışmanın eğlenceli ve öğretici olması ile ilgili olarak bir öğrencinin ifadeleri şu şekildedir: "...Atölyenin her karesinden çok keyif aldım. Halay formu benim en zorlandığım türlerdendir. Bir çalışmanın zevkli hale getirilmesi gerçekten çok önemliymiş. Ben sizinle önyargımı kırmış oldum. Sayılarla öğrenmek yerine eğlenerek ve gerçekten hissederek öğrenmek inanılmaz güzelmiş." (Odak Grup, 12.12.2017, s.1). Atölyenin keyif verici olması ve kısa sürede dansın öğrenilmesi ile ilgili olarak ise katılımcı öğrencinin düşünceleri şu şekildedir: "Biz farkında olmadan atölye içerisindeki her etkinlikte aslında yapacağımız dansın bölümleri varmış. Birleşince anladım. Hala şaşkıyım. Bir halk dansları çalışması nasıl bu kadar zevkli bir hale

getirilebilir? Artık ben belleğime bu fotoğraf karesini yerleştirdim. Asla unutmam.” (Odak Grup, 12.12.2017, s.1). Aynı görüşmede, öğrenilen dansın kalıcılığıyla ilgili olarak ise öğrenci görüşünü şöyle ifade etmiştir: “Hocam ben dansın her karesini belleğime oturttum. Hiçbirini unutmam artık. Ben dans öğrenmeyi yabancı dile benzetiyorum. Tekrar etmezseniz çok çabuk unutulabiliyor. Ama akılda kalıcı bir çalışmayla bunu unutmak mümkün değil.” (Odak Grup, 12.12.2017, s.2). Aldıkları bu eğitimleri daha sonraları kullanmaları ile ilgili olarak ise bir öğrenci şu şekilde düşünmektedir:

“Bu çalışmalar sonucunda küçük çocuklara, yaşlılara, down sendromlulara ve engellilere veya başka her gruptan daha kitleye hitap edebileceğini düşünüyorum bu çalışmaların. Grup birlikteliğini kurmak için, aynı zamanda iletişimi arttırmak adına çok başarılı bir yöntem. Mezun olduktan sonra yaratıcı drama çalışmalarını Kütahya veya gideceğim yerde inşallah göstereceğim.” (Odak Grup, 12.12.2017, s.3).

Hazırlık adımlarına ilişkin bulgularda özellikle öğrenciler uymaları gereken hususlar ve atölye çalışmalarının işleyişi hakkında bilgi sahibi oldukları sonucuna varıldığını tekrar vurgulamak gerekir. Sinsin dansı atölyesine ilişkin bulguları sunmaya başlamadan önce etkinlik sayısı, süresi ve dikkat edecekleri hususlar hakkında bilgi verilmiştir. Buna göre aşağıda yer alan plan dâhilinde etkinlikler gerçekleştirilmiştir.

Araştırmacının Değerlendirmesi

Yapılan etkinliklerin sayı, içerik ve süre olarak yeterli olduğu görülmüştür. Daha önceki günlerde yapılan hazırlık atölyelerinin yararları görülmüştür. Hazırlık atölyeleri, öğrencilerin etkinliklerde başarılı olmalarını sağlamıştır. Hiçbir tekrara kalmadan akıcı bir şekilde atölye tamamlanmıştır. Bu atölye çalışması sonrasında araştırmacı günlüğüne “Hazırlık atölyelerinde kuralları öğrenen ne yapacağını bilen öğrenciler çok dikkatli bir biçimde yönergeleri dinliyor ve akıcı bir şekilde etkinlikleri yapıyorlar.” (Ag, 12.12.2017, s.29) diye yazmıştır. Etkinlikler hazırlanırken dansın hikâyesi ve adımları etkinlikler içerisine yedirilmiştir. Ancak bu durumdan öğrencilerin haberi bulunmamaktadır. Araştırmacı bu hususu günlüğünde şöyle dile getirmiştir: “...Etkinliklerimiz içerisinde minik dans adımları vardı. Ancak öğrencilerim bunun farkında değildi. Bugünkü dansımız bir ritüeli anlatıyordu. Bu nedenle etkinlikler ritüelin daha iyi aktarılabilmesi ve anlaşılabilmesi için planlanmıştı.” (Ag, 12.12.2017, s.29). Türk halk danslarının önemli bir boyutu da dans edilirken sadece adımların yapılması değil, aynı zamanda tavrın da yansıtılmasıdır. Bu konuda araştırmacı düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: “Etkinlikler yavaş yavaş doğaçlamaya doğru geldiğinde artık dansın hemen hemen bütün bölümlerini parça parça kavramaya başlamışlardı. Öğrenirken içinde dansın hikâyesinin olması sebebiyle tavır boyutunu yansıtmak hiç zor olmadı onlar için... Adeta her biri içinde bulunan kahramanı yansıtır gibiydiler.” (Ag, 12.12.2017, s.29). Canlandırma bölümü sonrasında sinsin dansının oynanacağı son etkinliğine geçildiğinde, öğrenciler bu kadar etkinlikten sonra bir de dansa geçileceğini duyduklarında ve sürecin çok uzayacağını düşünürlerken, aslında bu saate kadar yaptıkları etkinlikler içerisinde aslında dansın hikâyesini, adımlarını, tavırlarını ve müziğini öğrendiklerini fark etmemişlerdi. Araştırmacı bu durumu günlüğüne şu şekilde ifade etmiştir:

“Doğaçlamaları tamamladıktan sonra sıra dansta deyince hepsi birbirine bakmaya başladılar. Bir de dans için mi çalışacaklardı? Doğaçlamalarında kullandıkları müzik aslında öğrenecekleri dansa aitti. Benim yaptıklarıma katılın dediğimde manzara harikaydı. Sanki saatlerce etkinlik yapmamışız sadece dans adımlarını tek tek öğretmek için çalışmışız gibiydi. Hepsi çok mutluydular.” (Ag, 12.12.2017, s.29)

Genel Sonuç ve Sonraki Atölye Çalışmalarının Planlanması

Değerlendirme sonuçlarından da görüleceği gibi öğrencilerin memnuniyeti üst seviyededir. Hem öğrenciler hem de araştırmacı atölyedeki etkinliklerin amacına ulaştığını belirtmişlerdir. Hazırlık atölyelerinden edinilen tecrübeler sayesinde, etkinlikler akıcı bir şekilde yapılmıştır. Bu akıcılığın olabilmesi için katılımcı öğrencilerin birbirlerini çok iyi tanımaları ve uyum içerisinde çalışmalarını gerekmektedir. Dans adımlarının, etkinlikler içerisinde dolaylı olarak hızlı bir şekilde kavranıldığı görülmüştür. Etkinlikler hazırlanırken dansa ait ritüellerin dolayısıyla da dansın kökenine dair bilgilerin kazanıldığı belirlenmiştir. Aynı zamanda öğrenilen dansın kalıcılığı ile ilgili olarak çok olumlu görüşler alınmıştır. Öğrenciler bu süreçte öğrendiklerini iş hayatlarında rahatlıkla kullanacaklarını ifade etmişlerdir. Atölyeler hazırlanırken, etkinlikler içerisine dans adımlarının eklenmiş olması, atölyenin başarılı olmasını sağlamıştır. Diğer atölyeleri de tekrar gözden geçirip, dans adımlarının yeterli şekilde olup olmadığı kontrol edilmiştir.

5. Dokuzlu Dansı Atölye Çalışmasına Yönelik Bulgular

Dokuzlu dansı atölyesine ilişkin bulguları sunmaya başlamadan önce, etkinlik sayısı, süresi ve dikkat edecekleri hususlar hakkında bilgi verilmiştir. Etkinliklere geçmeden önce dokuzlu dansı hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Etkileşim, grup çalışması, kültürel kaynaklar, dans ve devinime dönük atölyenin ısınma ve hazırlık kısmında 4 etkinlik uygulandıktan sonra, doğaçlamaların yer aldığı 1 canlandırma etkinliği yapılmıştır. Sonrasında ara değerlendirme yapılmış ve ardından 2 canlandırma etkinliği yapılmış ardından da etkinliklerde öğrenilen adımlar birleştirilerek dokuzlu dansı çalışılmış ve değerlendirme yapıldıktan sonra, öğretilmek istenen dokuzlu dansı oynatılarak, atölye tamamlanmıştır.

Dokuzlu Dansı Atölye Çalışmasına İlişkin Değerlendirme

Çeşitli kültürlerde sayılara yüklenen anlamlar vardır. Türk kültüründe de pek çok sayıya çeşitli anlamlar yüklenmiştir. 9 sayısı da bunlardan biridir. Özellikle mitolojik anlatılarda 9 sayısı sık sık karşımıza çıkar. Şaman inanışında kamın yanında 9 kız, 9 erkek bulunur, kam 9 kat gökyüzüne çıkar, tanrı Ülgen'in 9 kızı, Erlik Han'ın 9 oğlu gibi unsurlar bulunur. Ayrıca yaratılış destanında 9 dallı bir ağaç altında, 9 ayrı insan ırkı yaratıldı şeklinde ifadeler bulunmaktadır. Tek haneli sayıların en büyüğü olan dokuz sayısı, bitişi veya tamamlamayı ifade ettiği gibi yeniden doğuşu veya yeni bir başlangıcı da simgelemektedir. İnsanın 9 ayda dünyaya gelişi de buna örnek verilebilir. İşte bu rakamı gördüğümüz danslardan biri Gaziantep halk danslarından "Dokuzlu" dur. Dokuzlu dansının bir bölümünde dansçıların dokuz rakamını oluşturması bu anlayışın halk dansında canlandırılmasıdır. Bu atölye sonrasında gerçekleştirilen analiz sonucunda değerlendirmeye ilişkin katılımcı öğrenciler ve araştırmacıyla ilgili bulgular izleyen alt başlıklarda detaylandırılmıştır.

Katılımcı Öğrencilerin Değerlendirmeleri

Atölye bitiminde öğrencilerden gerçekleştirilen çalışmalara ilişkin yansıtma yapmaları istenmiştir. Genel anlamda öğrenciler etkinliklerden keyif aldıklarını dile getirirken, halayların zorluklarından da bahsetmişlerdir. Öğrencilerden birisi günlüğünde; "Bugün yaptığımız etkinliklerde birlik beraberliğin, halayın birlikteliğinin ne kadar zor olduğunu gördük. Grup olarak bugün çok keyif aldım. Uyumlu çalışmanın keyfine vardım. Öğretmenimizin yaptırdığı birkaç etkinlikte birbirimizi tutmayı, sahip çıkmayı sağımız ve solumuzdakini kontrol etmeyi öğrendik. Uyumlu olmak harika." (Ög, AA, 19.12.2017, s.5) diye yazmıştır.

Bir diğer öğrenci ise grup uyumunun önemini şu şekilde açıklamıştır: “...Bugün aslında bir yandan da halay formuna girmiş olduk. Az sayıda kişilerin bir şey yapması daha kolay olurken sayı arttıkça işimizin daha zorlaştığını gördük ve birlik beraberliği daha iyi daha iyi sağlamamız gerektiğini öğrenmiş olduk.” (Ög, KB, 19.12.2017, s.5).

Atölye içerisinde dansın kökeni ile ilgili etkinlikler de yapılmıştır. Bu konuda bir öğrenci görüşlerini şöyle açıklamıştır: “Türk halk dansları kültürümüzü yansıtıyorsa öğretirken yapılan dansların hikâyeleri, dans adımları eğlenceli halde bu tarz etkinlikler ile öğretilmeli. Bugünkü atölyemizde dansın kültürel yapısıyla uyumlu birçok etkinlik yaptık.” (Ög, BS, 19.12.2017, s.5).

Atölye sonrasında bir grup öğrenci ile odak grup görüşmesi de yapılmıştır. Bu görüşmede öğrencilerin yapılan atölye ile ilgili görüşleri alındığında; atölyenin öğretici, aynı zamanda da grup uyumu açısından zor olduğu ile ilgili bir öğrencinin ifadeleri şu şekildedir: “...bugün ilk atölyedeki kadar mutlu oldum, iyi hissettim. Çünkü zeybek oynayan biri için halay formunda çalışmak ve halaya ait dansları öğrenmek bence oldukça zordur diye bir önyargım vardı. Ama bugün bunu kırabildiğimi fark ettim.” (Odak Grup, 19.12.2017, s.4). Kazanımlar arasında olmasa da öğrenciler özgüvenlerinin arttığı ve arkadaşlarıyla ilişkilerinin düzelmesi ile ilgili olarak da düşüncelerini belirtmişlerdir. “... İlk geldiğim günkü gibi değilim. Ben bu etkinliklerle beraber kendimi çok daha özgüvenli hissediyorum. Arkadaşlarıma yaklaşımım değişti... Önceleri güven duymuyordum kimseye.” (Odak Grup, 19.12.2017, s.5).

Araştırmacının Değerlendirmesi

Gerçekleştirilen atölye çalışmalarına ilişkin araştırmacı ayrıca bir yansıtma yapmıştır. Atölye belirlenen süre içerisinde tamamlanmış, öğrencilere belirlenen kazanımlar verilmeye çalışılmıştır. Öncelikle Türk kültüründe sayılar ile ilgili genel bir bilgilendirme yapıldıktan sonra, dokuz sayısının önemi üzerinde durulmuştur. Dansların hikayeleri ile ilgili kısımlarda halk bilimi, antropoloji gibi farklı disiplinlerden faydalanılması öğrencileri olumlu yönde etkilemiştir. Farklı disiplinlerden olabildiğince yararlanan araştırmacı, öğrencilerin ilgi duydukları alanlar konusunda atölyelere daha istekli katılım sağladıklarını gözlemlemiştir. Bu konuda araştırmacı günlüğüne “Dokuz sayısının önemini açıklarken öğrenciler mitolojik öğelerde çok şaşırıyorlar. Farklı disiplinlerden yararlanmak öğrencilerin dikkatini çekti ve etkinliklere çok daha istekli katıldılar” (Ag, 19.12.2017, s.30) diye yazarak dansın kökenini anlattığı kısımlarda farklı disiplinlerden yararlanmanın önemini vurgulamıştır.

Etkinlikler hazırlanırken dans adımları da etkinliklerin içerisine yedirilmiştir. Bu konuda araştırmacı günlüğünde “Sinsin atölyesinin sonunda dans ederken etkinliklerde öğrendikleri adımları dans içinde olduğunu gören öğrenciler, bugünkü etkinlikte attıkları her adımı daha dikkatli yapıyorlar.” (Ag, 19.12.2017, s.30) diye yazmıştır.

Sinsin dansı daha bireysel hareketlere dayalı iken, dokuzlu dansı halay formunun bütün özelliklerini göstermekte ve grup uyumunun en üst düzeyde olması gereken danslardandır. Bu konuda araştırmacı grup uyumu ile ilgili düşüncelerini şöyle açıklamıştır: “Özellikle atölyemizin ikinci etkinliği olan kâğıtlarla temas çalışması görülmeye değerdi. Çünkü kâğıtları düşürmeden belirlediğim form yapısına uygun hareket etmeleri gerekiyordu. Özellikle birbirlerini çok iyi dinlediler. Her kafadan ses çıkarıp bireysel hareket etmek yerine grup uyumunu dikkate alarak hareket ettiler.” (Ag, 19.12.2017, s.30). Grubun dans ederken uyumu ile ilgili olarak araştırmacı

ayrıca şunları ifade etmiştir: “Halay, grubun birlikte hareketini, uyumunu gerektiren bir dans. Bugün bu konuda birazcık zorlansalar da üstesinden gelmeyi başardılar.” (Ag, 19.12.2017, s.30).

Genel Sonuç ve Sonraki Atölye Çalışmalarının Planlanması

Değerlendirme sonuçlarından da görüleceği gibi öğrencilerin ve araştırmacının memnuniyeti üst seviyededir. Daha çok tecrübe kazandıkları için, etkinlikler akıcı bir şekilde yapılmıştır. Bu dansa birbirlerini tutarak hareket ettikleri için grup uyumunun çok daha iyi olması gerekmektedir. Atölye boyunca yapılan etkinliklerle bu kazanımın mümkün olduğunca elde edildiği görülmüştür. Dans adımları etkinlikler içerisinde verildiğinden dolayı, dans adımlarının hızlı bir şekilde kavranıldığı görülmüştür. Dansın kökenine dair bilgiler de adımlar gibi etkinlikler içerisine yedirilmiş ve sonuçta dansın kökenine dair bilginin kazanıldığı görülmüştür. Sinsin atölyesinde olduğu gibi, dokuzlu atölyesinde de dansın kalıcılığı ile ilgili olarak olumlu görüşler alınmıştır. Bu atölyede ayrıca kazanımlar içerisinde olmadığı halde özgüven kazandığını ifade eden öğrenciler de olmuştur. Bu noktada atölyenin kazanımlar ve etkinlikler kısmı tekrar gözden geçirilmiştir.

6. Kabalar Dansı Atölye Çalışmasına Yönelik Bulgular

Bu atölye yaratıcı drama ve dans konulu atölyelerin sonuncusudur. Kabalar dansı atölyesine ilişkin bulguları sunmaya başlamadan önce, etkinlik sayısı, süresi ve dikkat edecekleri hususlar hakkında bilgi verilmiştir.

Etkinliklere geçmeden önce kabalar dansı hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Güven, uyum, dans ve devinime dönük atölyenin ısınma ve hazırlık kısmında 4 etkinlik uygulandıktan sonra, doğaçlamaların yer aldığı 1 canlandırma etkinliği yapılmıştır. Sonrasında ara değerlendirme yapılmış ve ardından 3 canlandırma etkinliği yapılmış ardından da etkinliklerde öğrenilen adımlar birleştirilerek kabalar dansı çalışılmış ve değerlendirme yapıldıktan sonra, öğretilmek istenen kabalar dansı oynatılarak, atölye tamamlanmıştır.

Kabalar Dansı Atölye Çalışmasına İlişkin Değerlendirme

Gerek sıkı düzende gerekse biraz aralıklı ama yine tutunarak oynanan ağır tempolu halaylar vardır. Yörelere göre değişik adlarla bilinen halaylar, Gaziantep’te ise “Kaba” adıyla bilinirler. Türk halk danslarında sıralı halka oyunlarının kaynağı Şamanizm’e dayandırılabilir. Kaynaklarda sözü edilen kamın yanına genç kız ve erkekleri alarak kendisinin başa geçip naralar atarak oynaması günümüzdeki kabaları hatırlatmaktadır. Kaba oyunlarındaki tutunma şekli, ekip başının yaptığı çökme, kalkma, dönme şeklindeki sololar, attığı naralar kamın ayinlerde yaptığı hareketlerle örtüşmektedir. Kaya resimlerinde görülen halay çeken insanlar da bu Şaman geleneğinin bir göstergesi olarak dikkat çekmektedir.

Bu atölye sonrasında gerçekleştirilen analiz sonucunda değerlendirmeye ilişkin katılımcı öğrenciler ve araştırmacıyla ilgili bulgular izleyen alt başlıklarda detaylandırılmıştır.

Katılımcı Öğrencilerin Değerlendirmeleri

Atölye bitiminde öğrencilerden gerçekleştirilen çalışmalara ilişkin yansıtma yapımları istenmiştir. Öğrencilerden birisi günlüğünde; “... Her atölyeye gelişimizde enerjimiz pozitif dönüşüyor, bu enerji de bizde sürekli bir şeyler yapma hazzını veriyor. Salona girdiğimiz andan itibaren yüzümüzde sürekli bir gülümseme ve içimizde de yapacağımız etkinlikler, öğreneceğimiz oyun için heyecan oluyor...” (Ög, GG, 21.12.2017, s.6) diye yazmıştır.

Diğer atölyelerde olduğu gibi bu atölyede de dansın kaynağı etkinlikler içerisinde öğrencilere verilmeye çalışılmıştır. Bu konuda öğrencilerden biri düşüncelerini şöyle açıklamıştır: “Halk dansları demek, o yöreyi yaşatmak demek. Dansçıların o yörenin ruhunu yaşatması için, o hisse girip içselleştirmeli, kültürüne hâkim olması gerek. Bugün yaptığımız etkinliklerde dansın kaynağının gizli olduğunu atölye sonunda görmek inanılmaz güzeldi. Hocamı bir sihirbaz gibi görüyorum. Her gün yeni bir sürprizle karşılıyor bizi.” (Ög, AA, 21.12.2017, s.6).

Atölyelerin kazanımlarından biri olan güven duygusunun pekişmesi konusunda öğrencilerden birisi günlüğünde şöyle yazmıştır: “Bugün yaptığımız etkinliklerde birbirimize daha çok güvenmeyi öğrendik. Birlikte süreci yönetmeyi, başımızda bir yönetici olmadan grup halinde hareket edebilmeyi öğrendik. Ritmik çalışmalarla birlikteliğimiz gelişti. En önemlisi de “Yarım Kaba” dansını farkında olmadan öğrendik.” (Ög, GG, 21.12.2017, s.6). Atölyelerin diğer bir kazanımı olan dansın adımlarının ve kaynağının öğrenilmesi konusunda öğrencilerden birisi günlüğüne şöyle ifadeler yazmıştır:

“Bugün etkinlikleri yaparken farkında olmadan yarım kaba dansını ve hikâyesini öğrendik. Bence bu yöntem halk danslarının en kolay öğretim yöntemidir. Hem çok eğlenceli hem öğretici hem de merak uyandırıcı ama bütün bunlar bir yana bizi yaptığımız işte amaca, sonuca en bilgili ve en kolay götüren öğretim yöntemidir.” (Ög, İA, 21.12.2017, s.6).

Atölyenin canlandırma kısmı ile ilgili olarak bir öğrenci şöyle demiştir: “Atölyelerin doğaçlama kısımlarından çok keyif alıyorum. Kendimizi ifade edebildiğimiz yerler doğaçlama kısımları. Yaptığımız dansları en içselleştirerek nasıl oynayabiliriz? Bunu görmüş oluyoruz. Yani kendimizden de bir şeyler katarak göstermiş oluyoruz. Kendimi atölyeler sonunda daha yaratıcı hissediyorum.” (Odak Grup, 21.12.2017, s.7). Atölye ile ilgili olarak bir öğrenci ise görüşlerini şöyle belirtmiştir:

“Daha çok bireysel dansların olduğu Balıkesir’de yetiştiğim için bugüne kadar hiçbir şekilde dans ederken bir arkadaşımın el ele tutuşmamışım. Hatta bu durumdan rahatsızlık duyuyordum. Ancak yaptığımız bu etkinlikler sonrasında ilginç bir şekilde bu olumsuzluğumu unuttuğumu, hatta el ele tutuşunca dayanışmanın önemli olduğunu daha iyi anladığım.” (Odak Grup, 21.12.2017, s.7)

Araştırmacının Değerlendirmesi

Atölye belirlenen süre içerisinde tamamlanmış, öğrencilere belirlenen kazanımlar verilmeye çalışılmıştır. Öncelikle Türk kültüründe genel olarak halaylar ve pek çok halayın kaynağı olarak görülen Şamanizm hakkında bilgi verilmiştir. Sonrasında da Gaziantep’te kabalar diye bilinen dans hakkında da genel bir bilgilendirme yapılmıştır. Bu konuda araştırmacı günlüğüne “Bugün yaratıcı drama ve dans konulu atölyelerin son günü. Mutluluk ve hüznün bir arada... Şamanizm ile ilgili olarak anlattıklarım ve gösterdiğim fotoğraflar öğrencilerin çok dikkatini çekmişti.” (Ag, 21.12.2017, s.31) diye yazmıştır.

Son atölye içerisinde güven duygusuna dair bir kazanım elde edebilmek için yapılan etkinlikler çok etkili olmuştur. Bu konuda araştırmacı günlüğüne “Birbirine güvenen bireyler her konuda başarıya ulaşırlar. Benim öğrencilerim de birbirine güvenmeyi öğrendiler ve başardılar.” (Ag, 21.12.2017, s.31) diye yazmıştır. Dokuzlu atölyesi sonunda, bugün yapılan atölye için danışmanın onayı alınarak eklenen etkinlik, grubun dans ederken daha uyumlu olmasını sağlamıştır. Bu konuda araştırmacı günlüğüne “İyi ki bu etkinliği ekledim. Çok daha uyumlu dans ettiler.” (Ag, 21.12.2017, s.31) diye yazmıştır.

Etkinlikler hazırlanırken dans adımları etkinliklerin içerisine yedirildiğinden dolayı dansın adımlarının kavranması daha kolay gerçekleşmiştir. Bu konuda araştırmacı günlüğünde “Etkinliklerde öğrendikleri adımların dans içinde yer aldığını bilen öğrenciler, etkinlikler boyunca her adımı dansın bir parçası olarak görmüş ve uygulamaları yaparken, daha dikkatli olmuşlardır. Sonuçta dansa geçildiğinde bunun yararını da gördüler.” (Ag, 21.12.2017, s.31) diye yazmıştır.

7. Genel Sonuç ve Sürecin Değerlendirilmesine Yönelik Bulgular

Değerlendirme sonuçlarından da görüleceği gibi öğrencilerin ve araştırmacının memnuniyeti üst seviyededir. Son atölye çalışması olduğu için etkinlikler, çok daha bilinçli ve akıcı bir şekilde yapılmıştır. Bu dansa birbirlerini çok daha sıkı tutarak hareket ettikleri için grup uyumunun çok daha önemli olduğu bu atölyede bu kazanımın edinildiği görülmüştür. Bir önceki atölye sonrasında danışmanın onayı alınarak atölyeye eklenen grup uyumuna dönük etkinlik atölyenin olumlu bir şekilde sonuçlanmasına katkı sağlamıştır. Aynı şekilde güven duygusu da belirgin olarak kazanıldığı gözlemlenmiştir.

Dans adımları etkinlikler içerisinde verildiğinden dans adımları hızlı bir şekilde anlaşılabilir. Dansın kökenine dair bilgiler de adımlar gibi etkinlikler içerisine yedirilmiş ve sonuçta dansın kökenine dair bilginin kazanıldığı görülmüştür. Kabalar atölyesinde dansın kalıcılığı ile ilgili olarak olumlu görüşler alınmıştır.

Sürecin Katkıları

Yaratıcı drama ve hazırlık atölyeleri süreç içerisinde öğrencilerin yapılan etkinliklerde yaratıcı drama hakkında bilgi sahibi olmaları ve sürece hazırlanmaları adına önemlidir. Özellikle daha sonra uygulanan yaratıcı drama ve dans konulu atölyelerin sorunsuz ilerleyebilmesi, yönergelerin anlaşılabilirliği ve akıcı ilerleyebilmesini sağlamıştır. Yaratıcı drama ve dans atölyeleri ise özellikle halk dansları öğrencilerinin farklı öğretim yöntemleri ile yeniliklere açık olması ve öğretim sürecinde eğlenceli ve kolay yollara vakıf olmaları adına fayda sağlamıştır.

Öğrencilere Katkısı

Yaratıcı drama öğrencilerin birbirleriyle olan iletişimine ve uyumlu çalışabilmelerine olanak sağlamıştır. Hazırlık atölyeleri ile öğrenciler mekân içerisinde uyumlu ve daha iletişim içerisinde çalışmayı başarmışlardır. Öğrencilerden biri uyumla ilgili olarak düşüncelerini şöyle ifade etmiştir: “...etkinlikte birbirimizi tutmayı, sahip çıkmayı sağımız ve solumuzdakini kontrol etmeyi öğrendik. Uyumlu olmak harika.” (Ög, AA, 19.12.2017, s.5).

Dans konulu atölyelerde yaratıcı dramanın katkısı; dansın kaynağına hâkim olmaları sebebiyle özellikle tavrın daha rahat algılanması, öğrenilmesi ve uygulanabilmesi adına kolaylık sağlamıştır. Aynı zamanda dansların kalıcılığını sağlamıştır. Dansın öğrenilmesi ile ilgili olarak öğrencilerden biri düşüncelerini şöyle açıklamıştır: “...Sayılarla öğrenmek yerine eğlenerek ve gerçekten hissederek öğrenmek inanılmaz güzelmiş.” (Odak Grup, 12.12.2017, s.1). Dansın kalıcılığı ile ilgili olarak ise öğrencilerden biri, “...dansın her karesini belleğime oturttum. Hiçbirini unutmam artık. (Odak Grup, 12.12.2017, s.2) diyerek düşüncelerini ifade etmiştir. Dansın kaynağı ve kültürel yapısı ile ilgili olarak bir öğrenci “...atölyemizde dansın kültürel yapısıyla uyumlu birçok etkinlik yaptık.” (Ög, BS, 19.12.2017, s.5) demiştir.

Kişisel Yapıya Katkıları

Her birey farklı özelliklere sahiptir. Her ne kadar halk dansları bakımından özgüvenli olsalar da bazen farklı yörelerde aynı özgüveni sergileyemeyebilirler. Yaratıcı drama ile öğrencilerin etkinliklerde daha cesaretli ve gayretli olduğu gözlemlenmiştir. İletişim yönlerinin de geliştiği fark edilmiştir. Kendilerini daha rahat ifade etmişler, birbirlerine karşı güven duygularının da geliştiği belirlenmiştir. Bu konuda öğrencilerden biri, “Ben bu etkinliklerle beraber kendimi çok daha özgüvenli hissediyorum.” (Odak Grup, 19.12.2017, s.5), derken bir diğer öğrenci ise, “Bugün yaptığımız etkinliklerde birbirimize daha çok güvenmeyi öğrendik. ...grup halinde hareket edebilmeyi öğrendik.” (Ög, GG, 21.12.2017, s.6) demiştir.

Atölyelerin canlandırma bölümlerinde hayal güçlerinin geliştiği gözlemlenmiştir. Özgüvenleri, hayal güçleri artan öğrenciler çok daha yaratıcı fikirler ortaya koymuşlardır. Ayrıca karar verme güçlerinin arttığı görülmüştür. Yaratıcı olmak konusunda bir öğrenci “Kendimizde daha önce fark etmediğimiz özelliklerimizi keşfettik... Yaratıcı olmak ve düşünmek güzel.” (Ög, BB, 05.12.2017, s.2) diye düşüncelerini açıklarken, bir diğer öğrenci “...Kendimi atölyeler sonunda yaratıcı hissediyorum.” (Odak Grup, 21.12.2017, s.7) demiştir.

Atölyeler birlikte hareket etmeyi gerektirdiğinden özellikle kendilerini kontrol etme noktasında çok daha başarılı oldukları görülmüştür. Grup uyumu konusunda öğrencilerden biri “Oynadığımız oyunlarda grupça hareket etmeyi ve odaklanmayı öğrendik.” (Ög, BG, 07.12.2017, s.3) derken, bir diğer öğrenci ise “...grup çalışmalarında nasıl davranmamız gerektiğini, hırs yaptığımızdaki tavırlarımızın çalışmamızı nasıl olumsuz etkilediğini gördük. (Ög, ND, 07.12.2017, s.3) diyerek grup uyumunun önemini izah etmiştir.

Atölyelerin başında çekingen olan öğrencilerin, atölyeler ilerledikçe daha etkin ve katılımcı oldukları görülmüştür. Etkinlikler içerisinde farklı şartlarla karşılaştıklarında yaptıkları uygulamalar, hayatta karşılaşılabilecekleri değişik durumlara karşı hazır olma becerilerini artırdığı düşünülmektedir. Dans aynı zamanda bir duygu aktarımı olduğu için duygu ve düşüncelerini sözlü ve bedensel hareketlerle ifade edebilme becerilerini artırmıştır.

Araştırmacıya Katkıları

Araştırmacı yaratıcı drama sayesinde öğrenciler ile rahat bir uygulama süreci yaşamış, özellikle öğretim yöntemi bakımından rahat ve akıcı olmayı başarabilmiştir. Her öğrenciden olumlu yönde aldığı geri bildirimler bu alanda eğitim yapan öğretmenlere bu yöntemin tanıtılmasının gerekliliğini fark ettirmiştir. Araştırmacının öğrencilerdeki haz alma duygusunu fark etmesi üzerine alana dönük yeni eğitimleri takip ederek kendini geliştirme isteği artmıştır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada Türk halk danslarının öğretiminde yaratıcı drama yönteminin, bir öğretim yöntemi olarak kullanılması sürecinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu bağlamda araştırma (a) Hazırlık atölyeleri (b) Yaratıcı drama ve dans atölyeleri (c) Araştırma sürecinin katkıları biçiminde aşamalar halinde planlanmış, uygulanmış ve ilgili bulgulara ulaşılmıştır.

Araştırmanın ilk aşaması olan hazırlık atölyelerine yönelik bulgularda katılımcıların 1. sınıf öğrencisi olmaları nedeniyle birbirlerini daha iyi tanımaları ve iletişimlerini artırabilmeleri

konusunda drama etkinliklerinin etkili olduğu görülmüştür. Bu bağlamda öğrencilerin drama etkinlikleri ile birbirlerini daha iyi tanıdıkları iletişimlerinin ve birbirleriyle olan etkileşimlerinin arttığı gözlemlenmiştir. Elde edilen bulgular drama yöntem ve tekniklerinin Türk halk dansları gibi iletişim, etkileşim ve uyum gerektiren bir çalışmaya hazırlanmak konusunda katılımcılara katkı sağladığını ortaya koymaktadır.

Hazırlık atölyelerine ilişkin elde edilen bu bulgulardan yaratıcı drama ve dans atölyeleri uygulama aşamasının nitelikli yürütülmesine yönelik olarak gerçekleştirilmiş olduğu sonucuna varılabilir. Nitelik için gerçekleştirilen hazırlık atölyelerinin temel amacının da katılımcı öğrenciler arasındaki iletişim ve etkileşimi arttırmak yani katılımcıların bir grup olarak çalışmalarını sağlamak olduğu sonucundan bahsedilebilir. Nitekim yaratıcı dramanın etkili kullanımı, eğitmen ve katılımcıların kim olduklarına, atölyeye getirdikleri yaşantıların sosyal arka planına da sıkı sıkıya bağlı olduğu alanyazında vurgulanmaktadır. Bu konuda Johnson (2014, s.11) işlemlenin düzeyleri kuramına göre, bilginin derin düzeylerde şekillendirildiğinde daha iyi anlaşılabilirdiği, hatırlanabildiği ve saklanabildiğini; oluşturmacı öğrenme kuramına göre yaratıcılığın, ileri düzey düşünmenin ve sosyal etkileşimin öğrenmeyi artırdığını ve bütünsel öğrenme kuramına göre de öğrencilerin öğrendikleri şeylerle kişisel bağlar kurabildiklerinde daha fazla ve derinlemesine öğrendiklerini ifade etmiştir. Bu şekilde yaratıcılık, ileri düzey düşünme, sosyal etkileşim ve kişisel bağlar gibi hususların yaratıcı dramının unsurları olduğuna dikkat çekmiştir. Şenyavaş'ın (2018) Görsel Sanatlar Eğitimi Yetiştirmede Bir Yöntem Olarak Yaratıcı Drama: Eylem Araştırması adlı tezinde, ilişkisel drama teması altında yer alan kültürel aktarım başlığında, öğrencilerin derse, geçmiş yaşantılarından, öznel kültürlerinden, köklerinden getirdikleri özellikleri taşımalarının onları çok mutlu ettiği ve derse katılımlarında önemli bir motivasyon sağladığı sonucu, Johnson'un tespitini destekler niteliktedir. Dolayısıyla gerçekleştirilmiş olan bu çalışmada da Johnson ve Şenyavaş'ın ortaya koydukları sonuçları destekler nitelikte, öğrencilerin etkinliklere, geçmiş yaşantılarını taşımalarının onları çok mutlu ettiği, derse katılımlarında, konuya daha iyi odaklanmalarında önemli bir motivasyon sağladığı görülmüştür.

Araştırmanın ilk aşaması olan hazırlık atölyelerine ilişkin söylenebilecek en önemli şey, öğrencilerin bu aşamadaki etkinliklere yönelik olumlu düşünceleridir. Bulgulardan da görülebileceği gibi katılımcı öğrencilerin günlüklerinin analiz sonuçları da bu görüşü desteklemektedir. Katılımcı öğrenciler etkinliklerle öğrenirken aynı zamanda kaynaşmışlardır. Şenyavaş da (2018, s.242) araştırmasında öğrencilerin derse ilişkin algılarının genel olarak olumlu olduğunu belirtmiş, dersle birlikte kendilerinde fark ettikleri olumlu değişimler ile dersi ve drama yöntemini çok sevdiğini vurgulamıştır. Bu araştırma da benzer sonuçlara ulaşıldığını göstermektedir.

Yaratıcı drama etkinliklerinin başında öğrencilerin tedirgin olduğu gözlemlenmiştir. Bu çalışmalara katılımda zaman zaman zorluklar yaşayan öğrencilerin etkinlikler ilerledikçe tedirginliklerin de azaldığı görülmüştür. Uygulama sürecinde başlangıçta gruba uyuma sağlamakta zorlanan öğrencilerin, bu süreçte birbirlerine karşı tutumlarında değişimler yaşadıkları belirlenmiştir.

Öğrencilerin günlüklerinden edinilen bulgular, onların yaratıcı drama ile kendilerini ifade edebilme, özgüven, empati, güven gibi konularda geliştiklerini ve değiştiklerini göstermektedir. Metinnam'ın (2017), "Yaratıcı Dramayla Kültürel Temas Alanları Oluşturmak: Sanat Eğitiminde Katılımcı Bir Eylem Araştırması Örneği" başlıklı araştırmasındaki, öğretmen adayları arasında farklılıklardan doğan çatışmaların yaratıcı drama yöntemiyle oluşturulabilecek kültürel temas

alanlarında çözülebildiği bulgusu, araştırmada drama yönteminin bu anlamda gözlemlenen dönüştürücü etkisini destekler niteliktedir. Türk halk danslarının öğretiminde yaratıcı dramanın kullanılması grup içi iletişimin artırdığını ve sorunları azalttığını da göstermektedir. Öğrenciler, “katılımı sağlamayı, farklı yönleri keşfetmeyi, anlamayı kolaylaştırmayı, yaparak yaşayarak öğrenmeyi, empatiyi geliştirmeyi, öğretici olmayı, görsel hafızayı geliştirmeyi, eğlenceli olmayı, ilgi çekici olmayı, samimi ilişkiler kurabilmeyi, yorum gücünü geliştirmeyi, kendini daha iyi ifade edebilmeyi, düşünce becerisini geliştirebilmeyi, öz güven arttırmayı, ön yargılardan kurtulabilmeyi sağlamasını” yaratıcı dramanın avantajlı yönleri olarak görmüş ve bu biçimde vurgulamışlardır. Bayrakçı (2007)’nin “Okulöncesinde Yaratıcı Drama Etkinliklerinin İletişim Becerilerinin Gelişmesi Üzerindeki Etkisi” başlıklı araştırması da öğrencilerin iletişim becerilerinin gelişmesinde drama etkinliklerinin etkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Öğrencilerin çalışmalara ilişkin algılarının genel olarak olumlu olduğu ortaya çıkmış, kendilerinde olumlu değişimler fark ettikleri görülmüştür. Başlarda yaratıcı drama yöntemine şüpheyle yaklaşan öğrencilerin çok kısa bir sürede bu şüphelerinden kurtuldukları ve merakla diğer atölyeleri bekledikleri görülmüştür.

Hazırlık atölyeleri genel olarak değerlendirildiğinde katılımcı öğrencilerin yeni tanıştıkları yaratıcı drama konusunda olumlu yönde fikirler ortaya koydukları görülmüştür. Hazırlık atölyelerinde dramatik kurgunun bileşenleri konusunda bir birikime sahip olmayan katılımcıların atölyeler sonrasında bu konuda yeterli düzeye ulaştıkları görülmüştür.

Araştırmanın ikinci aşaması olan yaratıcı drama ve dans atölyeleri sürecinde katılımcı öğrenci grubuna yaratıcı drama etkinlikleri yapılarak halk danslarının öğretiminde yapılması amaçlanmıştır. Atölye etkinlikleri planlanırken etkinliklerin içerisine dans adımları yedirilmeye çalışılmıştır. Dans adımlarının, etkinlikler içerisinde dolaylı olarak hızlı bir şekilde anlaşıldığı görülmüştür. Etkinlikler hazırlanırken dansa ait ritüellerin bulunması dansların tavırlarının da daha anlaşılır olmasını sağlamıştır.

Halaylar, kol kola ve temasla yapılan bir dandır. Halaylarda grubun birlikte hareketi ve uyumu önemlidir. Bu nedenle grup uyumunun çok iyi olması gerekmektedir. Hazırlık atölyelerinde verilmeye çalışılan grup uyumuna dönük çalışmaların dans öğretimine olumlu yansıdığı görülmüştür.

Farklı disiplinlerden yararlanma ve yaratıcı dramanın kullanımının öğrenilenleri daha eğlenceli ve kalıcı hale getirdiği ve halk danslarının öğretimi üzerinde bağdaştırıcı bir özelliği olduğu gözlemlenmiştir. Özellikle dansların hikayeleri ile ilgili kısımlarda halk bilimi, antropoloji gibi farklı disiplinlerden faydalanılması öğrencileri olumlu yönde etkilemiştir. Bu konuda bazı öğrenciler, daha önce hiç tanışmadığı disiplinlerle tanışma fırsatı bulduklarını ifade etmişlerdir.

Oğuz (2013), yapmış olduğu araştırmanın sonucunda yaratıcı drama yönteminin sınıf öğretmeni adaylarının sanata ilgi düzeylerini ve sanat eğitimi dersi başarılarını artırdığı sonucuna ulaşmıştır. Halk danslarının öğretiminde, yaratıcı dramanın kullanımının öğrencilerin günlüklerinden ve görüşmelerden edinilen bulgular neticesinde hem derse hem de dansın sanatsal yönüne ilgi düzeylerini artırdığı, öğrenilenleri daha eğlenceli ve kalıcı hale getirdiği sonucu, Oğuz’un araştırma bulgularıyla benzerlik göstermektedir. Alıştıkları geleneksel sistemin dışında farklı bir deneyimi yaşamak öğrencilerin ilgisini çekmiş ve genel olarak atölyelerin bu şekilde işlenmesinden memnun olduklarını dile getirmişlerdir. Ancak yapılan etkinliklerin dans öğretimi ile bağlantısını başlangıçta

kuramadıklarını birinci atölyenin ara değerlendirmesinde söyleyen öğrenciler atölye sonrasında bu bağlantıyı çok net bir şekilde gördüklerini ifade etmişlerdir.

Seray Asımoğlu'nun (2012), Yaratıcı Drama ve Orff Yaklaşımı Çerçevesinde Okul Öncesi Eğitimde Oyun Kavramı adlı tezinin sonucunda; okul öncesi eğitimde Türk halk oyunlarının öğretilmesinde yaratıcı dramanın ve Orff yaklaşımının bir yöntem olarak kullanılmasının çocukların derse olan ilgilerini artırdığı, dersin merak uyandırdığı ve ritimsel, müziksel ve devinimsel becerilere katkı sağladığı belirlenmiştir.

Bu çalışmalar yapılırken eğitmenin, yaratıcı dramanın kurgusal olanaklarının farkında olması gerekmektedir. Kurgu, katılımcılara yaşantılarına farklı açılardan bakma olanağı sunmaktadır. Bu nedenle, yaratıcı drama süreçlerinde ortak bir anlam oluşturma ve dönüştürme olanağı bulunmaktadır. Özellikle dansların hikâyelerinde bu özellik ön plana çıkmaktadır.

Bu çalışmada öğrenciler yaratıcı drama yoluyla yaşantı odaklı ve aktif katılımı dansları öğrenebileceklerini fark etmişlerdir. Arıkan'ın (2011), İlköğretim Okullarında Yaratıcı Drama Yönteminin Görsel Sanatlar Eğitiminde Kullanılmasının Erişi, Tutum ve Kalıcılığa Etkisi başlıklı çalışmasında yaratıcı drama yöntemi ile öğrenilen bilgilerin kontrol grubuna göre deney grubunda daha az unutulduğu belirlenmiştir. Yaratıcı drama yönteminin olumlu etkisi bu çalışmada da ortaya konulmuştur. Ayrıca yaratıcı dramanın, Görsel Sanatlar Dersi'nde öğrenmeye ve kalıcılığa katkı sağlayan bir öğretim yöntemi olduğu vurgulanmıştır. Kılıçaslan da (2018), yaratıcı dramanın öğretmen adaylarının kişisel ve mesleki yeterliklerine etkisini incelemiş ve bu yöntemin, onların özgüven, iletişim becerileri ve mesleki yeterliklerini geliştirmede geleneksel yöntemlere göre daha etkili ve kalıcı olduğunu belirlemiştir.

Öğrenciler günlüklerinde ve görüşmelerinde sıklıkla öğretmen olduklarında yaratıcı drama yöntemini kullanmak istediklerini vurgulamışlardır. Yaratıcı drama ile atölye çalışmalarının yürütülmesi, öğrencilerin gelecekteki mesleklerini nasıl yapacaklarına dair düşüncelerini de olumlu yönde etkilemiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin birçoğunun yaratıcı dramanın Türk halk dansları dersleri ile birlikte diğer derslerde de kullanılması yönünde görüş birliğinde olduğu belirlenmiştir.

Genel olarak yaratıcı dramanın katılımcı öğrenciler arasında iletişimi, etkileşimi, güveni, uyumu artırıcı bir etkisi olduğu; halk danslarının öğretiminde bu uyum ve güven sayesinde daha etkili ve kalıcı bir öğrenme sağladığı, olaylara daha eleştirel bakabilmelerini sağlayabilen özgürleştirici, yaratıcı ve dönüştürücü bir yöntem olduğu sonucuna varılmıştır. Farklı disiplinlerden faydalanılarak yapılan uygulamaların öğrencilerin ilgisini arttırdığı ve çalışmalara daha istekli geldikleri görülmüştür. Gelecekte öğretmenlik yapacak olan bu öğrenciler yaratıcı dramayı çalışmalarında bir yöntem olarak kullanacaklarını belirtmişlerdir.

McCaslin (2016) öğrenme sürecinde bilgi üretmek, ilgi uyandırmak, sorunları çözmek ve tutumları değiştirmek için dramanın bir yöntem olarak kullandığını belirtmiştir. Halk danslarının öğretiminde de yaratıcı drama yöntemi bu amaçlar doğrultusunda kullanılabilir.

Yaratıcı drama katılımcı öğrencilerin daha çok sorgulayan, birbirlerine güven duyan, iletişimleri iyi, yaratıcı ve uyumlu bireyler olmalarına katkı sağlamıştır. İlk kez yaratıcı dramayla karşılaşan öğrencilerin başlangıçta yaşadıkları uyum sorunu, canlandırma etkinlikleri ile birlikte azalmış ve öğrenciler özellikle doğaçlamaya ilişkin konularda belirgin bir biçimde gelişim göstermişlerdir. Gallagher (1997), araştırmasında yaratıcı dramanın, iş birliğine dayalı çalışma

becerisini geliştirdiği gibi aynı zamanda farklı gerçeklikler düşünebilme ve yaratabilmeye de katkı sağladığını vurgulamıştır. Ranzau da (2016) benzer şekilde olumlu öğrenme deneyimlerinin yanı sıra öğrencilerin drama etkinlikleri sırasında birbirleriyle daha sıkı ilişkiler içinde çalıştıklarını ve dramanın sınıf içinde çekingen ve mesafeli öğrencileri birbirine kaynaştırdığını belirtmiştir (Akt. Şenyavaş, 2018, s.252).

Kalidas (2014), çalışmasında dramanın takım çalışması özelliğinden söz ederek aynı zamanda aktif öğrenme, işbirlikli ve ortak çalışma becerilerini de geliştirdiğine dikkat çekmiştir. Türk halk danslarında yaratıcı drama yoluyla öğrenmeyi deneyimleyen öğrencilerin yaşantılara dayalı ve etkin bir biçimde öğrenebildiklerini fark ettikleri bilgisi öğrenci günlüklerinde de çok sık vurgulanmıştır. Kalidas'ın çalışma sonuçları bu sonuçlarla benzerlik göstermektedir.

Araştırma sürecinde farklı disiplinlerden yararlanmak, bireylerin öğrenme alışkanlıkları doğrultusunda ilgi alanları ve eğilimlerine hitap edebilme ve dikkatlerini çekebilme konusunda yararlı olmuştur. Ayrıca öğrenciler fiziksel rahatsızlıkları olduğu durumlarda, etkinliklerin bu rahatsızlıklarını unutmalarına sebep olduğunu, kendilerini daha iyi hissetmelerini sağladığını ifade etmişlerdir. Bu anlamda yaratıcı dramanın dolaylı da olsa iyileştirici bir özelliği olduğu gözlemlenmiştir.

Grupça gerçekleştirilen uygulamalar sınıf içi iletişim, katılıma istekli olma, zamanı verimli kullanma, sorumluluklarını yerine getirme konularında olumlu sonuçlar vermiştir. Bunun yanında yaratıcı dramanın öğrencilerin problem çözme, yeni duruma uyum sağlama gibi konularda da katkı sağladığı görülmüştür. Araştırmacının eğitmen rolüyle yer aldığı süreçte, atölyelerde geleneksel öğretmen-öğrenci ilişkisinden çok süreci birlikte deneyimleyen, sorunları birlikte çözmeye çalışan bir eğitmen rolü benimsemesi, öğrencilerde olumlu etkiler oluşturmuştur.

Yaratıcı dramanın katılımcı öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirdiğine dair düşünceler neredeyse tüm öğrenci günlüklerinde rastlanılan bir ifade olmuştur. Grup çalışması şeklinde gerçekleştirilen halk danslarında, grubun daha uyumlu hareket edebilmesi noktasında yaratıcı dramanın katkısı öğrenci günlük ve görüşmelerinden de anlaşılmaktadır. Etkinliklere katılımı çekingenlik gösteren öğrenciler, atölyeler sonunda bu çekingenliklerini yendiklerini, özgüvenlerinin arttığını ifade etmişlerdir.

Üniversiteler dâhil pek çok kurumda geleneksel yöntemler yaygın olarak kullanılmaktadır. Halk danslarının öğretimi konusunda yeni yöntem, teknik ve yaklaşımlara ihtiyaç duyulmaktadır. Yaratıcı drama bu yöntemlerden birini oluşturmaktadır.

Öneriler

Yaratıcı drama, Türk Halk Oyunları bölümlerinde zorunlu ve/veya seçimlik ders olarak yer almalıdır. Türk halk danslarının öğretimi ve aktarımına yönelik derslerde, etkili ve ilgi çekici bir öğrenme için yaratıcı drama gibi farklı disiplin ve yöntemlerinden yararlanılmalıdır. Yaratıcı drama atölyeleri katılımcıların etkileşimde bulunabilecekleri bir biçimde hazırlanmalıdır.

Benzer çalışmalar sadece öğretim yöntemi olarak değil, dansların sahnelenme sürecine yönelik de gerçekleştirilebilir. Yaratıcı drama yönteminin kullanıldığı çalışmalar halaylar dışındaki diğer dans türleri için de uygulanabilir. Bu tür çalışmalar diğer yaş gruplarına dönük olarak da yapılabilirler. Özellikle dansların öyküsü üzerinden yapılacak anlatımlı çalışmalar küçük yaş grubunun ilgisini çekmede etkili olabilir.

Kaynakça

- Adıgüzel, Ö. (2015). *Eğitimde yaratıcı drama* (7. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Akın, A. (2016). *Yabancı dil öğretiminde yaratıcı drama yöntemi kullanımının lise 12. sınıf öğrencilerinin eleştirel, yansıtıcı düşünme becerilerine ve öğrencilerin yabancı dil öğrenme tutumlarına etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın, Türkiye.
- Altuntaş, Y. (1990). Halk oyunları öğretiminde geleneksel metottan sistematik metoda. *Türk Halk Oyunlarının Öğretiminde Karşılaşılan Problemler Sempozyumu Bildirileri* (ss.13). Ankara: Kültür Bakanlığı Halk Kültürünü Araştırma Dairesi Yayınları: 157. Seminer, Kongre Bildirileri Dizisi: 32.
- Altrichter, H. Posch, P. and Somekh, B. (2005). *Teachers investigate their work an introduction to the methods of action research*. London: Routledge.
- Arıkan, E.N.Y. (2011). *İlköğretim okullarında yaratıcı drama yönteminin görsel sanatlar eğitiminde kullanılmasının erişi, tutum ve kalıcılığa etkisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye.
- Asımoğlu, Seray. (2012). *Yaratıcı drama ve orff yaklaşımı çerçevesinde okul öncesi eğitimde oyun kavramı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Bayrakçı M. (2007). *Okulöncesinde yaratıcı drama etkinliklerinin iletişim becerilerinin gelişmesi üzerindeki etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kafkas Üniversitesi, Kars, Türkiye.
- Bogdan, R. C. & Biklen, S. K. (2007). *Qualitative research for education: an introduction to theories and methods*. Boston: Pearson Education Ltd.
- Bozkurt, K. T. (2010). *İlköğretim öğrencilerine halk dansları öğretiminde yaratıcı drama yöntemi kullanılmasının değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Creswell, J. W. (2005). *Educational research, planning, conducting and evaluating quantitative and qualitative research*. New Jersey: Pearson Education.
- Demirel, Ö. (1995). *Genel öğretim yöntemleri* (3. Baskı). Ankara: Usem Yayınları.
- Elyagutu, C.D. (2015). *Halk oyunları öğretiminde hareket notasyonu (laban) ve geleneksel metodun öğrenme başarısı açısından karşılaştırılması* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Gallagher, C.J. (1997). *Drama in education: Adult teaching and learning for change in understanding and practice* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). USA: University of Wisconsin-Madison.
- Gedik, Ö. (2014). *Yaratıcı drama yönteminin matematik dersinde öğrencilerin farklı öğrenme düzeylerine ve öz - yeterlik algılarına etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla, Türkiye.

- Glesne, C. (2012). *Nitel araştırmaya giriş* (A. Ersoy ve P. Yalçınoğlu, Çev.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Gürgür, H. (2017). *Eylem araştırması*. A. Saban ve A. Ersoy (Editörler), Eğitimde nitel araştırma desenleri (2. Baskı) (ss. 31-81). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Hacettepe Üniversitesi (2015).<http://www.konser.hacettepe.edu.tr/sayfa/hakkinda/tarihçe>
- Hesse-Biber, S. N. & Leavy, P. (2011). *The practice of qualitative research* (2nd. Ed.). Thousand Oaks: Sage Publication, Inc.
- Johnson, A. (2014). *Eylem araştırması el kitabı*. (Y. Uzuner ve M. Özten Anay, Çev.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Johnson, P.A. (2002). *A short guide to action research* (2nd ed.). Boston, MA: Allyn and Bacon, Inc.
- Kalidas, C.S. (2014). Drama: A tool for learning. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 123 (2014) 444-449 Erişim Adresi: <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.01.1443>
- Karacil Kılıçaslan, M. (2018). *Yaratıcı drama yönteminin öğretmen adaylarının kişisel ve mesleki yeterliklerine etkisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, Türkiye.
- Koshy, V. (2005). *Action research for improving practice*. London: Paul Chapman Publishing.
- Lipman, L. (2010). *Creative drama and creative movement in Montessori elementary education*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). State University of New York, USA.
- McCaslin, N. (2016). *Yaratıcı drama: sınıfın içinde ve dışında*. (P.Ö. Şimşek, Çev.). Ankara: Nobel.
- Mertler, C. A. (2006). *Action research. Teachers as researchers in the classroom*. Thousand Oaks, California: Sage Publications.
- Metinnam, İ. (2017). *Yaratıcı dramayla kültürel temas alanları oluşturmak: sanat eğitiminde katılımcı bir eylem araştırması örneği* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye
- Miles, M. B. and Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. New York: Sage Publications, Inc.
- Mills, G. E. (2003). *Action research: A guide for the teacher researcher* (2nd ed.). Upper Saddle River: Merrill Prentice Hall.
- Oğultürk, H. (1992). Halk oyunlarımız ne durumda. *IV. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildirileri* (ss162-167). III. Cilt, Ankara: Ofset Pepromat Matbaası.
- Oğuz, A. (2013). *Yaratıcı drama yönteminin sınıf öğretmeni adaylarının sanata yönelik ilgilerine ve sanat eğitimi dersi başarılarına etkisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye.

- Özdinçer, F. (1998). *Türk Halk Oyunlarının Öğretiminde Kullanılacak Yöntem ve Teknikler (Edirne İli Halk Oyunları Üzerine Bir Deneme)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye.
- Ranzau, S.J. (2016). *Teacher perceptions of drama pedagogy as a teaching tool* (Yayımlanmamış doktora tezi). USA: Sam Houston State University.
- San, İ. (1990). Eğitimde yaratıcı drama. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 23 (2), 582.
- Saylık, Ü. (1992). *Konservatuvarlarda halk oyunları eğitim öğretim yöntemleri, problemleri, çözümleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Selimbocaoğlu, A. (2004, Temmuz). Drama ve ilköğretimde dramanın önemi. *13. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya. Erişim Adresi: <http://www.pegem.net/dosyalar/dokuman/258.pdf>
- Şenol, Z. (2011). *Deyimlerin yaratıcı drama yöntemiyle öğretimi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye.
- Şenyavaş, T. (2018). *Görsel sanatlar eğitimcisi yetiştirmede bir yöntem olarak yaratıcı drama* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye.
- Ulubey, Ö. (2015). *Vatandaşlık ve demokrasi eğitimi programının yaratıcı drama ve diğer etkileşimli öğretim yöntemleri ile uygulanmasının akademik başarıya ve demokratik değerlere bağlılığa etkisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Ütkür, N. (2012). *Yaratıcı drama yönteminin hayat bilgisi derslerinde kullanılmasının öğrencilerin başarı ve tutumlarına etkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Yağcı, Ç. (1995). *Müzik eğitimi ve bir yöntem olarak yaratıcı drama ilişkisi (örnek bir model önerisi)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Yağmur, E. (2010). *7. sınıf fen ve teknoloji dersinin yaratıcı drama destekli işlenmesinin eleştirel düşünme becerisi ve başarı üzerine etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye.
- Yatman, E. (2005). *Türk halk oyunlarının kökeni* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yin, R.K. (2012). *Applications of case study research* (3rd ed.). Los Angeles: Sage Publications.

Dance, Drama and Action: Creative Drama Method in Teaching Turkish Folk Dances*

Deniz Köktan¹

Ömer Adıgüzel²

Article Info

DOI: 10.21612/yader.2024.003

Article History

Received 21.12.2023

Revised 10.01.2024

Accepted 15.01.2024

Keywords

Creative drama

Folk dance

Education

Action

Communication

Article Type

Research paper

Abstract

The aim of this research is to examine the process of using creative drama method as a teaching method in teaching of Turkish folk dances. For this study, a total of 6 workshops were applied with Sakarya University State Conservatory Turkish Folk Dances Department 1st year students. 20 students participated in the study (10 female, 10 male). Each workshop lasted 3 hours in total. The first 3 weeks of the workshops were designated as preparation workshops, and the aim of this study was to familiarize students with the creative drama method and to be ready for the process by reinforcing the process of acquaintance, communication, interaction and adaptation. In the second stage of the application process, the process of teaching Turkish folk dances with creative drama was analysed. This research was designed as an action research in order to use creative drama effectively in the process of teaching Turkish folk dances. During the application process, data were collected through observation, individual interviews, focus group discussions, student and researcher diaries, and techniques. At the end of the study, it was concluded that creative drama has an effect of increasing communication, interaction, trust and harmony among the participating students; it is a liberating, creative method that provides a more effective and permanent learning thanks to this harmony and trust in the teaching of folk dances. As a result of the study, suggestions were developed to include creative drama as a compulsory and/or elective course in Turkish Folk Dance departments, and similar studies can be applied for other dance types and different age groups.

* This study is derived from the PhD dissertation of the first author completed at Ankara University, Institute of Educational Sciences under the supervision of the second author.

1 PhD. Sakarya University, Sakarya, Türkiye. E-Mail: ddeniz@sakarya.edu.tr, Orcid Id: 0000-0002-1468-3776

2 Prof. Dr. Ankara University, Ankara, Türkiye. E-Mail: omeradiguzel@gmail.com, Orcid Id: 0000-0001-9492-6231

Introduction

Turkish folk dances, which are a type of dance, are a cultural value that should be analysed and researched within Turkish history and culture. Traditional dances of a society are an important cultural element that reflects and keeps alive the culture of the society to which it belongs. When compared with the dances of other countries, it can be said that Turkish folk dances are richer in terms of variety and type compared to all other dances (Yatman, 2005, s.1). Unlike other branches of art, folk dances are a cultural identity that has the feature of illuminating the cultural structure, lifestyle, traditions and customs of the society to which it belongs (Bozkurt, 2010, s. ii).

The teaching of Turkish folk dance and music is institutionally organised in the Turkish Folk Dance departments of the State Conservatories of universities in Turkey. In accordance with Law No. 2547 enacted in 1981, all higher education institutions were gathered under the umbrella of the Council of Higher Education (YÖK). Accordingly, conservatories continued their education and training activities as academic units under the roof of universities (www.hacettepe.edu.tr, 2015).

In 1990, the same problems were generally emphasised in the papers presented at the Symposium on Problems Encountered in the Teaching of Turkish Folk Dances in Istanbul. While there are statements in the papers that teaching is done with the traditional method and that it would be better to use scientific methods instead, a scientific teaching method is not recommended. Suggestions such as watching the video material in the traditional method, listening and comprehending and heating the body and music before the study, giving information about the region, explaining the information, etc. were presented and discussed. Turkish folk dances are learned live in this way, especially in rural areas. Folk dances, which are performed individually or in groups for various reasons, are not taught by counting steps and counting in every region, province and village, but the performance of the dance is learnt starting from an early age. In this process, one joins the group through trial and error. Oğultürk (1992, p. 162) expresses his opinion on this issue as follows

“...to teach or play folk dances by counting numbers means to mould the game and its figures. In other words, the moves to be made in each number are clearly defined. It can't be more or less than that. This leads to gymnastic movements rather than dancing. There is no emotion in this, nor can it be... Teaching folk dances should definitely start with the accompaniment of instruments and first teaching the tune of the folk dance”

Bu önerilerin hemen hepsi geleneksel yöntemin bir tür uzantısıdır. Müziğin dinletilmesi, yöre hakkında bilgi verilAlmost all of these suggestions are some kind of extension of the traditional method. The understanding of listening to the music, giving information about the region, the instructor going in front of the group and conveying the dances does not change. There are also suggestions based on movement notation systems such as Laban and Benesh. In Özdiñer's study titled “The Way to be Followed in the Teaching of Folk Dances and the Tools to be Utilised”, it is seen that he brings a different point of view by using an expression in the form of notation of movements and sufficient repetition (Özdiñer, 1998, p. 60).

Elyagutu (2015, p.69) in his study titled “Comparison of Movement Notation (Laban) and Traditional Method in terms of Learning Success in Folk Dance Teaching” compared the traditional learning method and movement notation (Laban) method, which are mainly used in Turkish folk dance teaching, in terms of learning success, and stated that there is no generally accepted systematic method in Turkish folk dance teaching to date. He emphasised that there is an important deficiency

in the education system regarding the teaching of Turkish folk dances and stated that although there is no systematic method of teaching folk dances in schools today, the “traditional” method is used.

In postgraduate theses related to folk dances; there are studies such as movement notation, regional comparison of folk dances, basic movements used in folk dances and their anatomical examination, music element in folk dances, staging stages of folk dances. Bozkurt’s research titled “Evaluation of the Use of Creative Drama Method in Teaching Folk Dances to Primary School Students”, conducted in 2010, is a study covering folk dance teaching and creative drama (Bozkurt, 2010). There are also studies such as Saylık’s (1992) “Folk Dance Education Methods, Problems and Solutions in Conservatories” and Ferruh Özdiñer’s (1998) “Methods and Techniques to be Used in Teaching Turkish Folk Dances (An Essay on Folk Dances of Edirne Province)”. At the same time, Yağcı’s (1995) study “The Relationship between Music Education and Creative Drama as a Method (A Sample Model Proposal)” can also be seen as research on how creative drama is used as a method in music education (Özdiñer, 1998; Saylık, 1992; Yağcı, 1995).

Turkish Folk Dances Teaching Methods

Turkish Folk Dance departments in Turkey use traditional methods in their local practices, and students who receive training in this way continue their studies using the same method. This practice in folk dances mostly reveals the master-apprentice relationship. There are hundreds of associations and clubs in Turkey working on this subject. In particular, the use of the term “master instructor” clarifies this issue. The low number of people conducting academic studies in the field, the subjective thoughts of master teachers, some negative experiences brought about by competitions in folk dances and the fact that it is seen as a means of generating income by certain groups have also delayed the use of new methods in folk dance teaching.

The teaching of folk dances should be given with interactive and active methods and techniques as supportive along with the known methods. There are many new methods and techniques based on interaction in education. Methods such as discussion, case study, individual study and creative drama are some of them.

Demonstration, which is a way of teaching the application of a process or the operation of a tool by showing and explaining it in advance and then making the student practice and practice, is used in the stage of explaining information about a subject and making the necessary applications to turn this information into skills. This method is mostly used in the acquisition of behaviours at the application level (Demirel, 1995, p.50). The demonstration method in teaching folk dances causes some lack of attitude because it is not experience-oriented, the process cannot be fully internalized because steps and numbers are at the forefront, and the emotional intensity of the dance taught cannot be fully conveyed.

Creative Drama as Folk Dance Teaching Method

Creative drama is a field of method and aesthetics education. Folk dances are categorised as movement arts and/or performing arts. Creative drama is student-centred in both preparation, implementation and evaluation stages. The aim is to enable students to be active throughout the learning process and to ensure the permanence of what is taught. Learning by doing and experiencing with creative drama method can be more permanent and entertaining (Selimhocaoğlu, 2004, p.5). Learning in creative drama is a kind of reconstruction. In this type of learning, students evaluate what they have learned

or their existing knowledge from a new perspective, examine the acquired concepts and attribute new meanings to these concepts (San, 1990, s.582).

Creative drama is a versatile method that allows interdisciplinary work. When the studies are examined, it is seen that it is used effectively in many fields from physics to mathematics, from Turkish education to life sciences. (Şenol, 2011, Ütkür, 2012, Gedik, 2014, Akın, 2016, Yağmur, 2010). In these studies, it was determined that creative drama was effective in increasing students' course success, expressing themselves correctly, improving their reading, writing, speaking, problem solving and social skills, reducing their anxiety, producing ideas and transferring these ideas correctly (Ulubey, 2015, p.38).

Creative Drama; based on the life experiences of the members of a group, a purpose, an idea, improvisation, role playing and so on is the revitalisation of techniques. These enactment processes are based on spontaneity, the principle of here and now, pretence, and creative drama directly benefits from the general characteristics of play, while being carried out under the guidance of an experienced trainer (Adıgüzel, 2015, s. 43).

Improvisation, which is one of the techniques used intensively in creative drama processes, constitutes an important structure that makes the "dramatic" animation watchable, makes the internal audience and the participant feel the need to take an action, and causes internal and external emotional changes. In role-play processes, participants are usually given a dramatic situation. In this situation, they are asked to start from a dramatic moment of their choice and create the fiction with dramatic moments. In creative drama studies, dramatic fiction is realised through the use of imagination in the playful process, which is related to real life, and constantly making it the most active. Although the components of dramatic fiction are more relevant for text-oriented works, they have a certain importance in animations within creative drama works. In terms of creative drama, these components are called as role, dramatic tension, focus, time, space, language, movement, atmosphere, symbols and dramatic meaning. (Adıgüzel, 2015, p.114-117). In stage-oriented works, light, sound, costumes and music can be added to these components.

The creative drama method can be used in art and dance education as well as in every field. This research examines the place of creative drama in the teaching of Turkish folk dances; The aim of this research is to examine the process of using creative drama method as a teaching method in teaching of Turkish folk dances. In order to achieve the stated purpose, the following questions were sought to be answered:

- What are the contributions of the creative drama process to the participants?
- What are the thoughts and opinions of the students about the practice of dance education?

Method

Pattern of the Study

Since this study was planned as a process-oriented study, it was carried out with an action research design. Action research emphasizes a systematic and collaborative process in which actions are taken to ensure change and development, the research process, action and results are developed through analytical analysis and reflection, the problem is described, new solution proposals are put forward and the developed action plans are implemented (Gürgür, 2018). In this study, the researcher, as an

academician, described the activities carried out by taking part in the practice in cooperation with the students, identified the problems encountered and tried to solve them. Gürgür (2018) describes action research as a scientific research process focused on ensuring change and development, involving individuals' own practices, systematically collecting data and making reflective inquiries, preparing and implementing new action plans based on them, and carried out in cyclical or spiral steps. This spiral or cyclical process includes some stages. Mills (2003) lists the cyclical process as determining the focus area, collecting data, analyzing and interpreting the data, and developing an action plan.

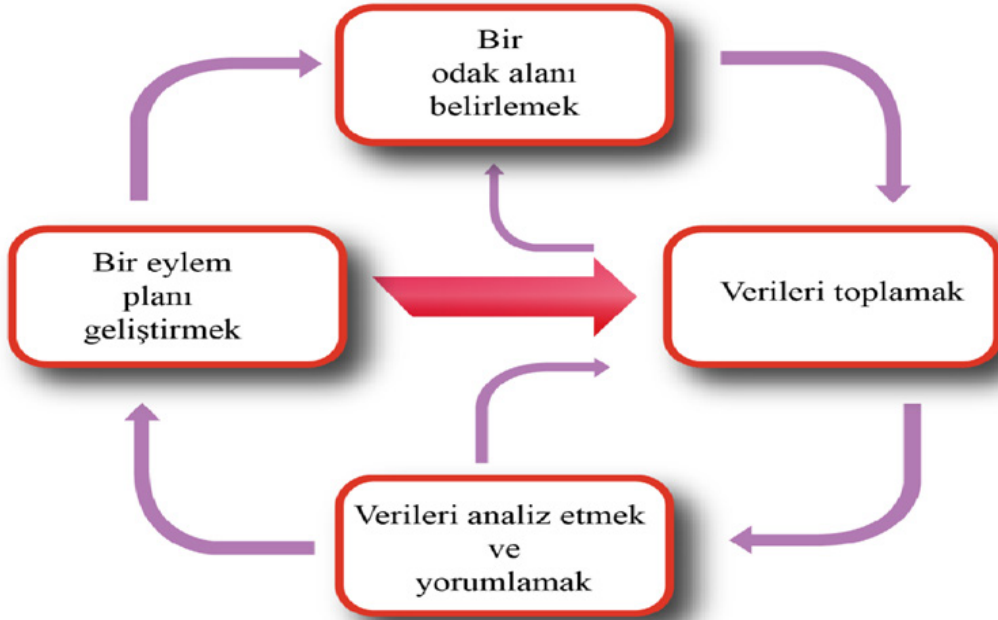

Figure 1. Dialectical Cycle of Action Research (Mills 2003, s.19)

The stage of determining the focus area, the researcher clarifies the research topic and questions what she can do about it. For this purpose, the researcher conducts literature review. Determines the purpose and participants of the research by getting support from the literature. Plans the timeline of the research, which data sources and data collection methods will be used (Mertler, 2006, s.36; Mills, 2003, s.26). The literature (Taylor et al., 2006) emphasizes the importance of the researcher being involved in the process in action research. In this context, it is emphasised that when determining the focus area, it is necessary to choose topics that are applicable and support the researcher's own professional development (Koshy, 2005, s. 39). The researcher is directly involved in the process because she has been involved with Turkish folk dances since her childhood, completed her undergraduate education in this field and currently works as a lecturer in this field at the university. In addition, the researcher has the academic knowledge and practical skills to carry out such a study since she participated in creative drama leadership trainings during his doctoral education.

Collection of Data

After determining the research environment, participants and the area targeted for improvement, many data are needed to reach more detailed data on the situations in the research and to produce

realistic solutions. During this process, the researcher determined the research questions and data collection methods. In order to reveal the existing situation and needs in the research, data on the physical conditions of the school were obtained through semi-structured interviews, researcher diary and observation. Creative drama and dance workshops have started to be planned based on the data obtained.

Research data were obtained from video recordings, researcher diary, interviews with field experts, student diaries, individual student interviews, and thesis monitoring meeting minutes. In the general evaluation phase, audio and video recordings of semi-structured individual interviews with field experts and focus group interviews with students were used as data collection tools. (one or two paragraphs have been deleted from here or before)

Would you like to take another lesson with the creative drama method as a semi-structured interview question for each student in the study group in individual diaries? Questions such as “What were the advantages of this method?” were asked to obtain in-depth information about the effectiveness of the method. In the focus group interviews, it was tried to obtain in-depth information by asking questions about whether this process was effective in terms of teaching method and whether they would want to use creative drama as a teaching method effectively in their own studies. Each interview lasted approximately 25 minutes. The interviews were recorded with a voice recorder, with the consent of the participants. These studies lasted for 7 weeks in total, and creative drama activities were applied as introductory work for the first 3 weeks. In the second period, creative drama and dance activities were carried out in coordination. During these studies, the trainer diary was kept regularly at the end of each study.

As a data collection technique, it is stated that through interviews, special information or statements can be obtained from the person, information on different opinions can be collected from many people, or information that the researcher cannot observe can be revealed (Hesse-Biber and Leavy, 2011). In this research, individual and focus group interviews were conducted with the working group and field experts in order to plan the actions and evaluate the actions. Working group interviews held during the research process were recorded with a voice recorder. After the interviews, these recordings were listened to and transcribed. The interviews with the field experts were recorded in the researcher diary together with the reflections. Sudden developments during the research process were realized through what can be called individual interviews. These interviews are interviews that allow in-depth examination of situations that will explain the research in more detail, without a certain expectation, where the order of questions can change according to the course of the interview, and new questions can be added depending on the answers. Pre-prepared interview questions were not used in the research interviews. It was generally carried out in the form of a conversation. Throughout the research process, a total of 47 individual interviews were conducted, 13 with field experts to make evaluations to determine the sources and stories of Turkish folk dances, 8 with creative drama field experts for the preparation of workshops, 17 with Sakarya University Turkish Folk Dances Department lecturers for the evaluation of dance and creative drama practices, and 9 with study group students at the end of each workshop. Three focus group interviews were held with the students in the study group. Focus group interviews were conducted in the hall where dance and creative drama workshops were held. Interview questions were prepared by the researcher before the interviews.

In this study, observations were made by taking notes in the researcher's diary. In addition, a structured observation form was not used. Observations can be made by examining and describing the behavior in an environment in detail using a videotape recorder or by taking notes. (Cresswell, 2005; Yıldırım and Şimşek, 2011). Various notes are kept during the observation process. Observation notes; it is the researcher's writing and recording the events experienced during the application in the classroom and what the researcher sees in notes (Johnson, 2014, p. 82). A total of 3 groups were observed: Turkish Folk Dances course given by a lecturer working in the Department of Turkish Folk Dances to the students of the same department, Turkish Folk Dances course given by a teacher graduated from the Department of Turkish Folk Dances to secondary school students, and Turkish Folk Dances course given by a lecturer working in the Department of Turkish Folk Dances to students who study in different departments of the university and take elective Turkish Folk Dances course from the Department of Turkish Folk Dances.

Documents: Documents related to the research process were collected and examined as data sources. In the literature, the documents that can be collected as data sources are listed as textbooks, annual and daily SSES plans, student records, archive documents, student notebooks and exams, which are used to increase the validity of the research (Bogdan and Biklen, 2007). In addition, during the research process, the worksheets that emerged during the practices with the students can also be evaluated as process products (Yin, 2012). In this study, the main documents are student diaries, researcher diary and thesis monitoring committee reports. During the research process, the students made evaluations of the workshops by filling in their diaries after each workshop. The researcher evaluated the work done by filling in a diary at the end of each interview, each workshop and each observation. The studies conducted during the research were presented to the thesis monitoring committee at certain intervals. The evaluations of the commission were also considered as an important document in terms of planning the further stages of the study. There are a total of 25 documents in the study, including 20 student diaries, 1 researcher diary and 4 thesis monitoring reports.

Researcher diary: Diaries can be defined as data sources in which the researcher writes her comments, feelings and thoughts on the events he/she observes and hears, and adds his/her reflections to the practices she carries out (Glesne, 2012). Researcher diaries are a data collection tool that is used to record observations, analyses, comments, feelings and thoughts about the whole process and the way of use varies according to the person (Johnson, 2014). A diary was kept in order to obtain a document in which all the events, meetings, decisions taken, and changes made during the research process, including the researcher's own views and changes in his/her views, reflecting on the processes carried out, which can present the research as a whole, and which can be used as a document supporting the findings when necessary. The research diary was used as a rich data source in terms of video recordings, audio recordings, observations and documents collected. At the end of the research process, a 60-page research diary was obtained as a Word document, written in 12 font size, 1.0 line spacing, using Times New Roman font. In particular, the interviews in the thesis monitoring committees, the interviews with the field experts and the events that took place on the days of the workshops were noted down by the researcher in her diary. During the reporting phase of the research, quotations were made from the diary to ensure that the process was reflected in a natural way.

Developing an Action Plan

In this study, action plans were developed for the problems identified in the first stage of describing the existing situation. During the implementation phase, actions to make the applications more functional were planned and evaluated with field experts and students. In the evaluations made, new practices were implemented instead of ineffective practices. In the last stage, the field experts were asked to evaluate the studies and the application in general. At this stage, action plans for the collection of opinions were developed and implemented.

Research Environment: The research was conducted at Sakarya University State Conservatory. In order to conduct the research at this school, meetings were held with the Directorate and the Turkish Folk Dances Department Head. After obtaining the necessary permission, the researcher determined the physical data of the classroom where the workshop practices would be carried out. The classroom was checked in terms of heat, light and sound system, and deficiencies in light were eliminated.

Analysing the Data

At this stage of the action research cycle, the data obtained are interpreted. Mertler (2006) states that the analysis and interpretation of data in action research differs from quantitative research and states that in action research, data is analyzed and interpreted both during the process and at the end of the process. Analysing the data in the process evaluates whether the implemented action plans have solved the problem or not, guides the researcher and gives an idea about which data should be obtained in the next stage (Johnson, 2002, Gürgür, 2017). Thus, the analysed comments shed light on the next stage of the action research cycle, which is the development of an action plan. Since the action research cycle involves deciding on the next steps and planning future actions in the face of continuous change, it makes it possible to analyse with a systematic analytical approach (Altrichter, Posch and Somekh, 2005).

Figure 2. Systematic Analytical Analysis Process (Miles & Huberman, 1994, s.12)

The systematic analysis process consists of successive steps. Collecting and reading the data; selecting the important ones of the read data and making the selected data more understandable by transforming them into findings. The findings obtained as a result of the analysis of the data are based on the theoretical framework.

Working Group

In this section, information about the students participating in the study, the researcher, the field experts and the thesis monitoring committee is given.

Students: The student group of the research consists of first year students of Sakarya University State Conservatory Turkish Folk Dances Department. There are 20 students in the class and there is an equal distribution in terms of the number of girls and boys. The students in the study group were observed in the departmental activities within the school and their academic achievements were measured, and it was deemed appropriate to include them in the study, especially since the first graders did not take folk dances and creative drama courses.

Researcher: The researcher has been involved in folk dances since childhood. She has participated in many folk dance competitions and festivals. In 1996, she aimed to take her knowledge in the field to the next level by enrolling in the Department of Turkish Folk Dances of Gaziantep University Turkish Music State Conservatory. She graduated from here in 2001. In the same year, she started working as a lecturer in the Department of Turkish Folk Dances at Sakarya University State Conservatory. The researcher, who is currently an academician at the same institution, completed her master's degree in the department of Folklore and Musicology with a thesis titled "The Phenomenon of Competition in Turkish Folk Dances". In 2012, she started her doctoral studies at Ankara University, Institute of Educational Sciences, Department of Fine Arts Education. Since the researcher wanted to prepare a thesis on folk dances and creative drama in the doctoral field, she received many trainings in the field of creative drama.

Turkish Folk Dances Field Experts: The first field expert consulted in the field of folk dances works at Gazi University, Gazi Faculty of Education, Department of Music Education. He is also an academician who has made publications in the field of folk dances, has served as a jury member in folk dance competitions and is a well-known academician in the field of folklore. The second field expert consulted in the field of folk dances works at Ege University State Conservatory, Department of Turkish Folk Dances. Like other field experts, he has been a jury member in many folk dance competitions and is an academician who has put the traditional and modern dimension of dance on the stage in the field of performing arts. The other three field experts work as academicians at Sakarya University, Department of Turkish Folk Dances.

Creative Drama Field Experts: The first field expert is a classroom teacher and an educator who is also a leader in this field. She did her master's degree in creative drama field. The second field expert is a child development specialist at Ankara University Faculty of Medicine and a leader in this field. She did her master's degree in creative drama field.

Thesis Monitoring Committee Members: A Thesis Monitoring Committee, consisting of three faculty members, was established in order to supervise the steps followed by the researcher during the research process, the data she collected, the analysis of the collected data and to provide suggestions. The first of the faculty members in the committee is a faculty member at Çukurova University, Faculty of Communication, Department of Radio, Television and Cinema, Department of Radio and Television, and is also an academic who has many publications in the field of folk dances and is a jury member in folk dance competitions. The second member of the committee is an academic working at Ankara University, Faculty of Educational Sciences, Department of Measurement and Evaluation. The third member of the committee is an academician working at Ankara University,

Faculty of Educational Sciences, Department of Fine Arts Education, who also has publications in the field of creative drama and provides trainings in this field and has competence in the field of folk dances and serves as a jury member in folk dance competitions.

Creative Drama and Dance Workshops Implementation Process

In this part of the study, it is aimed to teach folk dances by using creative drama activities. In this section, where there are 3 workshops in total, it is aimed to teach sinsin, dokuzlu and kabalar dances. The cycle of creative drama and dance workshops is shown in Figure 3.

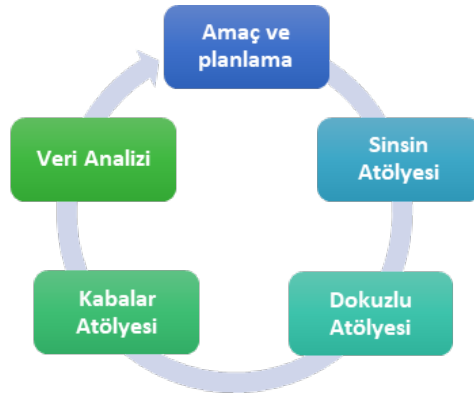

Figure 3. Creative Drama and Dance Workshops Cycle

In the planning of creative drama and dance workshops, the aim and planning phase is to teach folk dances using creative drama activities. The workshops were planned in this direction. A total of seven activities were implemented in the Sinsin Dance Workshop, which consisted of activities focused on meeting, communication, interaction, dance and movement, and then the sinsin dance was played. Dokuzlu Dance Workshop, where a total of seven activities are applied in the workshop consisting of interaction, group work and activities related to cultural resources, is designed for performing the dokuzlu dance. In the Kabalar Dance Workshop, which consists of activities for trust, harmony, dance and mobility, a total of eight activities were implemented and then the kabalar dance was played. In the data analysis phase, data were analysed through researcher diary, student diaries and focus group interviews.

Before the study, creative drama preparation workshops were designed to the participant student group who had no knowledge about creative drama in order to introduce creative drama and to increase communication, harmony and trust in the classroom. In this section, where there are three workshops in total, workshops are planned with activities for acquaintance, communication, interaction and cohesion. A total of six activities were implemented in the first preparation workshop consisting of activities for getting acquainted and communication, and a total of seven activities were implemented in the second preparation workshop consisting of activities for communication and interaction. A total of seven activities were carried out in the third preparatory workshop, which consisted of activities for communication, interaction and adaptation. With these workshops, creative drama and dance workshops were implemented with students who had knowledge about creative drama and ensured harmony, communication and trust within the group.

Research and Publication Ethics

Since the data of this study were collected during the 2019-2020 academic year, there is no ethics committee document. Written consent was obtained from the participants that they voluntarily participated in the study.

Findings

In this part of the research, the findings regarding the preparatory workshops, creative drama and dance workshops in the implementation process and the contributions of the process to the students and the researcher are presented.

1. Findings Regarding the Introduction and Communication Workshop

For the first of the preparatory workshops, the workshop on meeting and communication, students gathered at the venue. The students who came together for the workshop were first asked to form a circle. Since it was the first day of the workshop, general information was given about all activities. In particular, the aim of this workshop was for students to get to know each other better and have better communication. Students were informed about the instructions for each activity of the first workshop, which was determined as a meeting and communication workshop. The students who started to work in line with the instructions had some difficulties in following the instructions from time to time because it was the first day. In such cases, the activity was stopped, the students were gathered in a circle, and how the activities would be implemented was explained again. In the first activity, the group was stopped once, and after the instructions were reminded again, the activity was applied from the beginning. After 4 activities were implemented for the warm-up and preparation part of meeting and communication, a role-play activity was held with improvisations. The main purpose of all animation activities is to bring students' creativity to the forefront. Afterwards, an interim evaluation was made and then the activities of the workshop were completed by a role-play activity. At the end of the workshop, a general evaluation of that day was made.

Evaluation of Introduction and Communication Work

As a result of the analysis of the warm-up-preparation and animation activities in the first workshop, the findings related to the participant students and the researcher regarding the evaluations are detailed in the following sub-headings.

Evaluations of Participating Students

At the end of the workshop, students were asked to reflect on the work carried out. In the evaluations made in general terms, it was seen that the students were satisfied with the activities, that they had fun while learning, and that they realised their creativity. For example, one of the participating students wrote in the diary;

Everyone used their imagination to come up with beautiful ideas and we made re-enactments with our little cute groups... I realised that everyone was having as much fun and relaxing as I was. I learnt that our thoughts can actually change concrete realities. We looked at beings from different angles and took them out of their own selves.” (St, BK, 30.11.2017, p.1). Another student explained how much they enjoyed the application as follows:

“Today was not only my most enjoyable day at this school but also the most enjoyable and productive day in my life. We have learnt to learn something not only by reading, telling or hearing, but also by seeing, thinking and living. We experienced unity and solidarity. We pushed our minds, we saw what we could produce by looking at an object.” (St, GG, 30.11.2017, p.1).

Another student explains the difference between looking and seeing as follows: “Our lesson today was very good. We have seen that the child in some of our friends has not grown up and has always remained a child. We remembered things we had forgotten, like that looking and seeing are not the same. Sometimes we forget that we have an imagination.” (St, AA, 30.11.2017, p.1).

Researcher's Evaluation

The researcher also made a reflection on the first workshops held. All students participated in all activities. It was seen that the ballet hall where the activities were held was a suitable environment for the study. It was observed that the number, content and duration of the activities were sufficient. It was observed that there would not be a problem in practice if more care was taken in conveying the instructions to the students. After this workshop, the researcher wrote in her diary as follows:

“... My students did wonders today. They could express themselves very well. Most importantly, although they met creative drama for the first time, they internalised the process so quickly. Especially the feedback I received in the interim evaluations supported that the study was productive. However, I should not overlook the feeling of shyness in the re-enactment part and the consequent tendency to cut the activity short” (RD, 30.11.2017, p.26)

The researcher wrote in her diary about this session: “...The most striking sentence is that I realized that I was only looking at everything I have done so far. But today, I was able to go beyond looking with creative drama. That was the sentence “I learned to see.” ...Everyone learned something today. Including me.” she wrote. (RD, 30.11.2017, p.26).

General Conclusion and Planning of Subsequent Workshops

As can be seen from the evaluation results, the first workshop was successful. Both the students and the researcher left the workshop satisfied. However, the researcher emphasised that it is necessary to pay attention to one point. Since it was the first workshop day, the students felt a little uneasiness. A sense of embarrassment was observed, especially in the role-play section, which caused the students to cut their improvisations short. In order to overcome this, students were encouraged with expressions of appreciation. Regarding this issue, ideas were exchanged with the students in the evaluation part. It was observed that the workshop was effective in terms of duration and content. It was decided that the issues to be taken into consideration during implementation in subsequent workshops would be as follows:

- Providing incentive reinforcements during the practice to support students' participation.
- Gathering students' own thoughts at the end of each workshop.

2. Findings for Communication-Interaction Workshop

As a result of the analysis conducted after the total 7 activities, the findings related to the participant students and the researcher regarding the evaluations are detailed in the following sub-headings.

Evaluations of Participating Students

At the end of the workshop, students were asked to reflect on the work carried out. In general, it was observed that they expressed their satisfaction in this workshop as in the first workshop. For example, one of the participating students wrote in the diary; “We discovered aspects of ourselves that we had not realised before. I saw that my listening, focusing and perception skills were at a high level. It’s good to be creative and to think.” (St, BB, 05.12.2017, p.2).

Another student explained that the workshop increased their creativity as follows: Again, we made a beautiful re-enactment using our creativity. I think we add little things to ourselves with every work. We produce methods that we can use in the future and improve ourselves. I think the most important thing is that we get rid of our prejudices towards each other and get to know each other.” (St, BK, 05.12.2017, p.2).

Another student explained their thoughts on empathy as follows: “We internalized the event through studies and did a study on sensory organs. Workshops add more and more every day. It makes us question ourselves in many places. It improves our empathy ability by entering the situation in person.” (St, İA, 05.12.2017, p.2).

Researcher’s Evaluation

The researcher also made a reflection on the second workshops held. It was observed that the number, content and duration of the activities were sufficient. It was observed that the students listened much more carefully in the second workshop, especially when the researcher was giving instructions. Activities were completed without any need for repetition. After this workshop, the researcher wrote the following in her diary “My students’ performance today was much better. They were much more successful than the first workshop. There were some problems with the instructions in the first day’s activities, but today they listened to the instructions carefully. We did not repeat the activities even once...” (RD, 05.12.2017, p.27). It was observed that the students had some hesitations about the connection between the activities and how the activities would harmonise with each other. On this subject, the researcher wrote in her diary: “In the mid-term evaluation, the students learned how the connection between the activities was established, and when it came to the animation and improvisation section, the activities they did at the beginning made a great contribution and increased their curiosity and love for this field...” (RD, 05.12.2017, p.27).

It is thought that the students, who say that their listening, focusing and perception skills are at a high level, have difficulty focusing at first, but are getting better with each passing day. In particular, their ability to listen and perceive each other has improved.

Another point that draws attention in this workshop is that the efforts of dominant students to stand out from time to time negatively affect group harmony. Regarding this, the researcher stated in her diary that she had to take precautions as follows. “The desire of some students to stand out sometimes disrupts the harmony of the group.” (RD, 05.12.2017, p.27).

General Conclusion and Planning of Subsequent Workshops

As can be seen from the evaluation results, students’ satisfaction is at the highest level. Both the students and the researcher stated that the activities in the workshop achieved their purpose. The students’ hesitations about linking the activities with each other were completely eliminated at the end of the workshop. This point was particularly emphasized in the evaluation sections. During

the interviews with the students in the evaluation sections of the workshops, it was observed that the students who had difficulty in expressing themselves expressed themselves more easily in their diaries. Good listening and understanding of the instructions ensured that the activities were carried out fluently. This allowed the students to complete the process in a more enjoyable way. The use of encouraging reinforcements for the students, which were determined at the end of the first workshop, had a positive effect on the students and this was also paid attention to in the other workshops. The points identified after this workshop can be stated as follows:

- The instructions given in the activities are communicated and listened to in a much better way.
- Seeing the reflections of the activities carried out in the workshop in the animation part
- Ensuring that students with dominant personalities are able to work in harmony with their peers
- Since students can express themselves better in diaries, they paid more attention in this issues.

3. Evaluation of the third Workshop

As a result of the analysis conducted after the total 7 activities, the findings related to the participant students and the researcher regarding the evaluations are detailed in the following sub-headings.

Evaluations of Participating Students

At the end of the workshop, students were asked to reflect on the work carried out. At the end of the day, it was observed that the students expressed their satisfaction with the activities that emphasised the harmony in group work, even though they had some difficulties. One of the participant students wrote in the diary "...I had more difficulty in our activity than in our first activity.

We were in eye, hand and voice coordination. In our next game, we tried to put a rope into shapes such as square and triangle. But our eyes were closed. And we were in chaos. Because there was a voice coming out of every mouth..." (St, AT, 07.12.2017, p.3).

Another student explained the impact of individual ambitions on adaptation as follows: "... we have seen how we should behave in group work, how our attitudes negatively affect our work when we are ambitious. While trying to keep the rhythm, we tried to say the names of our friends. We split our brains in two." (St, ND, 07.12.2017, p.3).

Another student explained their thoughts on unity and solidarity within the group as follows: "We learnt to act and focus as a group in the games we played. We learnt that we can also act in a group without a leader. We have seen that the better our unity, the better, more accurate and more successful the product we produce." (St, BG, 07.12.2017, p.3).

Researcher's Evaluation

The researcher also made a reflection on the third workshops held. It was observed that the number, content and duration of the activities were sufficient. Although the students had problems with group harmony at the beginning of the third workshop, they also learned to find solutions to problems at the end of the workshop. Although it has only been a short period of time since the workshops started, the students' adaptability and enthusiasm have been reflected in the other courses of the students and positive feedback has been received from the lecturers who taught them. After this workshop,

the researcher wrote in her diary that “although the students, who were very successful individually, had difficulties in the first activities when it came to acting and harmonising with the group, it was pleasing to see that they started to produce solutions by using their creativity, and that they achieved harmony and unity.” (RD, 07.12.2017, p.28). The researcher wrote about the importance of listening when it comes to communication and harmony and the development of the students in her diary as follows:” When it comes to communication, they have experienced how much negativity not listening to each other creates. In my workshop today, it can be seen that the behaviour and attitudes of my students have changed considerably since the first day. (RD, 07.12.2017, p.28). Regarding the success of the students in the activities related to the form structure used especially in dances, the researcher wrote in her diary: “I think that the effort of the students in trying to create geometric forms such as circle, square, etc. in the activities with their eyes closed and in group harmony will make my job easier in dance workshops.” (RD, 07.12.2017, p.28).

It was observed that the participants, who closed their eyes in the workshop, endeavoured to create folk dance forms with the help of a rope. The students who showed different reactions due to the closing of their eyes during this study initially learnt to act together in chaos. In the activities within the workshops, students’ competences in problem solving were questioned from time to time. Compared to the first workshop, it was observed that the students improved positively in the following process. During the workshop, it is reflected in every aspect of the students that they enjoy the activities. It is observed that especially students acting in groups enjoy the feeling of winning as a result of the correct moves they make.

General Conclusion and Planning of Subsequent Workshops

With this workshop, creative drama preparation workshops were completed. It was observed that the students were successful especially in the form studies applied in this workshop, which would provide convenience for the next dance-themed workshops. In this workshop, it was observed that even if the students initially had difficulties in the activities for group cohesion, they were able to use their creative aspects to solve this situation in the following activities. In particular, they realised that they would be successful by listening to the instructions given much better. They have reached the awareness that warm-up and preparation activities will be useful for them in the animation part. During this process, the researcher regularly read the students’ diaries and interviewed them about what they wrote. Students who saw that what they wrote was read continued to write their diaries more sincerely. Observing this, the researcher learned by experiencing the positive effect of giving quick feedback to students.

General Evaluation of Creative Drama Preparation Workshops

As can be seen from the evaluation results, the students gained knowledge about creative drama as intended at the end of the three workshops. On this occasion, it was observed that they listened to the instructions in creative drama workshops, worked harmoniously with each other, and were more comfortable in animations by establishing meaningful connections between the activities. At the end of these three workshops with students, it is thought that the same efficiency will be achieved in the workshops on creative drama and dance. It was observed that the students were more enthusiastic, productive after the workshops created in order to understand the creative drama method and to apply the workshops on dance more easily. As the workshops were especially about getting acquainted, communication, interaction and harmony, the students got to know each other better and raised

awareness about their talents. In the workshops, it was observed that as the students understood the situation, their efficiency increased and they became solution-oriented in the activities.

4. Findings Regarding Creative Drama and Dance Workshops

In this part of the study, it is aimed to teach folk dances by using creative drama activities. In this section, where there are three workshops in total, it is aimed to teach sinsin, dokuzlu and kabalar dances.

Sinsin Dance Workshop includes activities related to meeting, communication, interaction, dance and movement. In the Dokuzlu Dance Workshop, which consists of interaction, group work and activities based on cultural resources, the Dokuzlu dance was performed using drama methods and techniques. Kabalar dance was performed in the Kabalar Dance Workshop, which consists of activities focused on trust, harmony, dance and movement. In the last phase, data were analysed through researcher diary, student diaries and focus group interviews.

Findings from the Sinsin Dance Workshop

The students who came together for the workshop were first asked to form a circle. Since it was the first of the creative drama and dance workshops, information was provided for this purpose. Students were informed about the instructions before each activity. Before starting the activities, information about sinsin dance was given. After four activities were applied in the warm-up and preparation part of the workshop on communication, interaction, dance and movement, one animation activity with improvisations was performed. Afterwards, an intermediate evaluation was made and then two role-play activities were performed, then the sinsin dance was practiced by combining the steps learned in the activities and after the evaluation, the workshop was completed by playing the sinsin dance that was intended to be taught.

Evaluation of the Sinsin Dance Workshop

The cleansing and purifying function of fire, which is a cult, and the idea that fire will bring abundance; While jumping over fire symbolizes purification in festivals such as Nevruz and Hidrellez, it is reflected in Turkish folk dances as fire dances or dances related to fire. Sinsin dance is also a dance with intense fire-oriented ritual elements. Therefore, while practices were carried out on dance steps during the activities, on the other hand, practices were carried out to convey the rituals in the dance, give them meaning and create attitudes in line with this meaning.

As a result of the analysis conducted after this workshop, the findings related to the participant students and the researcher regarding the evaluations are detailed in the following sub-headings.

Evaluations of Participating Students

At the end of the workshop, students were asked to reflect on the works carried out. Students generally expressed their satisfaction, they also stated that they learned the story and steps of the dance while doing the activity without realizing it. One of the participant students wrote in the diary; "...I progressed a lot in situation internalisation with the studies. I learned and performed the steps of the "sinsin" dance without realizing it, through improvisations and different dances. I felt like I was really lighting the fire and directing it during the improvisations." (St, ŞÖ, 12.12.2017, p.4).

Another student stated that they learnt dance without realising it as follows: Today was very fun, educational and very tiring, but it was worth my tiredness. It has contributed a lot. I didn't know

we were learning to dance when we started. During this process, while playing games and improvising, I suddenly got into that feeling and felt those times, and I think games are more permanent.” (St, SK, 12.12.2017, p.4)

After the workshop, a focus group interview was held with a group of students. In this meeting, when the students’ opinions about the workshop were taken; A student’s statements regarding the study being enjoyable and instructive are as follows: “...I enjoyed every frame of the workshop. Halay form is one of the genres that I find most difficult. It is really important to make a work enjoyable. I broke my prejudice with you. It is incredibly nice to learn by having fun and really feeling instead of learning with numbers.” (Focus Group, 12.12.2017, p.1). The participant student’s thoughts about the workshop being enjoyable and learning the dance in a short time are as follows: Without us realising it, every activity in the workshop actually has parts of the dance we will perform. I understood when we came together. I’m still surprised. How can a study of folk dances be made so enjoyable? Now I have placed this photo frame in my memory. I’ll never forget.” (Focus Group, 12.12.2017, p.1). In the same interview, the student expressed their opinion regarding the permanence of the learned dance as follows: “Teacher, I’ve memorised every frame of the dance. I won’t forget any of it.” I compare learning dance to a foreign language. If you do not repeat it, it can be forgotten very quickly. But it is not possible to forget this with a memorable work. (Focus Group, 12.12.2017, p.2). Regarding their future use of the training they received, one student thinks as follows:

“As a result of these studies, I think that these studies can appeal to young children, the elderly, people with Down syndrome and the disabled, or any other group. A very successful method to establish group unity and also to increase communication. After graduation, I hope to show my creative drama works in Kütahya or wherever I go. (Focus Group, 12.12.2017, p.3).

It should be emphasized again that in the findings regarding the preparation steps, it was concluded that the students were informed about the issues they should comply with and the functioning of the workshops. Before presenting the findings regarding the Sinsin dance workshop, information was given about the number of activities, their duration and the points they should pay attention to. Accordingly, activities were carried out according to the following plan

Researcher’s Evaluation

It was observed that the number, content and duration of the activities were sufficient. The benefits of the preparatory workshops held in the previous days were seen. Preparatory workshops enabled students to be successful in the activities. The workshop was completed smoothly without any repetition. After this workshop, the researcher wrote in her diary: “Students who learned the rules in the preparation workshops and knew what to do, listened to the instructions very carefully and performed the activities fluently.” (RD, 12.12.2017, p.29). While preparing the events, the story and steps of the dance were integrated into the activities. However, students are not aware of this situation. The researcher expressed this point in her diary as follows: “...There were tiny dance steps in our activities. But my students were not aware of this. Our dance today was describing a ritual. For this reason, the events were planned in order to better communicate and understand this ritual.” (RD, 12.12.2017, p.29). An important aspect of Turkish folk dances is that not only the steps are performed, but also the behaviour is reflected. In this regard, the researcher expressed her thoughts as follows: “As the activities gradually moved towards improvisation, they began to understand almost

all parts of the dance, piece by piece. It was not difficult for them to reflect the attitude aspect while learning, as the dance had a story in it... It was as if each of them reflected the hero within them.”

(RD, 12.12.2017, p.29). After the animation part, when the final activity of the Sinsin dance was performed, the students heard that there would be a dance after all these activities and thought that the process would take a long time, but they did not realize that they had actually learned the story, steps, attitudes and music of the dance in the activities they had done until this hour. The researcher recorded this situation in her diary: “After completing the improvisations, when I said it was time for the dance, they all started to look at each other.

Were they also going to study for dance? The music they used in their improvisations actually belonged to the dance they were going to learn. When I said join in what I was doing, the view was amazing. It was as if we hadn't done any activity for hours, but only worked to teach the dance steps one by one. They were all very happy.” (RD, 12.12.2017, p.29).

General Conclusion and Planning of Subsequent Workshops

As can be seen from the evaluation results, students' satisfaction is at the highest level. Both the students and the researcher stated that the activities in the workshop achieved their purpose. Thanks to the experience gained from the preparatory workshops, the activities were carried out fluently. In order to achieve this fluency, the participating students should know each other very well and work in harmony. It was observed that dance steps were grasped very quickly in the activities indirectly. It has been observed that while preparing the events, knowledge about dance rituals and therefore the origin of dance were gained. At the same time, very positive opinions were received regarding the permanence of the dance learned. Students stated that they could easily use what they learned during this process in their business lives. While preparing the workshops, the addition of dance steps into the activities made the workshop successful. Other workshops were also reviewed and it was checked whether the dance steps were adequate.

5. Findings from the Dokuzlu Dance Workshop

Before presenting the findings regarding the dokuzlu dance workshop, information was given about the number of activities, their duration and the points they should pay attention to. Before starting the activities, information about dokuzlu dance was given. After 4 activities were applied in the warm-up and preparation part of the workshop, which focused on interaction, group work, cultural resources, dance and movement, 1 animation activity with improvisations was performed. Afterwards, an intermediate evaluation was made and then 2 role-play activities were performed, then the dokuzlu dance was practiced by combining the steps learned in the activities and after the evaluation, the workshop was completed by playing the dokuzlu dance that was intended to be taught.

Evaluation of the Dokuzlu Dance Workshop

There are meanings attributed to numbers in various cultures. In Turkish culture, various meanings have been attributed to many numbers. The number 9 is one of them. Especially in mythological narratives, the number 9 appears frequently. In shamanic beliefs, there are 9 girls and 9 boys next to the kam, the kam ascends to 9 layers of the sky, there are 9 daughters of the god Ulgen, 9 sons of Erlik Khan. Additionally, in the creation epic, there are expressions such as 9 different human races were created under a tree with 9 branches. The number nine, the largest of the single-digit numbers, symbolises the end or completion as well as rebirth or a new beginning. The birth of a human being in 9 months can be given as an example of this. One of the dances where we see this number is

“Dokuzlu”, one of the Gaziantep folk dances. The fact that the dancers form the number nine in one part of the dokuzlu dance, is the revitalisation of this understanding in folk dance. As a result of the analysis conducted after this workshop, the findings related to the participant students and the researcher regarding the evaluations are detailed in the following sub-headings.

Evaluations of Participating Students

At the end of the workshop, students were asked to reflect on the works carried out. While students generally stated that they enjoyed the activities, they also mentioned the difficulties of halay. One of the students wrote in the diary: “In the activities we have done today, we have seen how difficult it is to maintain solidarity and the unity of the halay. I really enjoyed today as a group. I enjoyed working harmoniously. We learned to hold each other, take care of each other, and control those to our right and left, in a few activities our teacher had us do. It’s great to be in harmony.” (St, AA, 19.12.2017, p.5).

Another student explained the importance of group harmony as follows: “...Today we have actually entered the halay form on the one hand. While it is easier for a small number of people to do something, we have seen that our job becomes more difficult as the number increases, and we have learned that we need to ensure better unity and solidarity.” (St, KB, 19.12.2017, p.5).

Activities related to the origin of dance were also held in the workshop. A student explained their views on this subject as follows: If Turkish folk dances reflect our culture, the stories and dance steps of the dances should be taught in a fun way through such activities. In today’s workshop, we did many activities in harmony with the cultural structure of dance.” (St, BS, 19.12.2017, p.5).

After the workshop, a focus group interview was held with a group of students. In this interview, when the opinions of the students about the workshop were taken; the statements of a student that the workshop was, instructive and at the same time difficult in terms of group harmony are as follows: “...I felt as happy and good today as I did in the first workshop. Because I had a prejudice that it was very difficult for someone who plays zeybek to practice halay form and learn halay dances. But today I realised that I could break it.” (Focus Group, 19.12.2017, p.4). Although not among the achievements, students also expressed their thoughts about the increase in their self-confidence and the improvement of their relationships with their friends. “...I’m not the same as the day I first came. I feel much more self-confident with these events. My approach to my friends has changed... Before, I didn’t trust anyone.” (Focus Group, 19.12.2017, p.5).

Researcher’s Evaluation

The researcher also made a reflection on the workshops held. The workshop was completed within the specified period of time, and the students were given the determined acquisitions. Firstly, after a general information about the numbers in Turkish culture, the importance of the number nine was emphasised. The use of different disciplines such as folklore and anthropology in the parts related to the stories of the dances affected the students positively. The researcher, who utilised different disciplines as much as possible, observed that the students participated more willingly in the workshops in the fields they were interested in. On this subject, the researcher wrote in her diary: “While explaining the importance of the number nine, the students were very surprised by the mythological elements. Utilising different disciplines attracted the attention of the students and they participated in the activities much more willingly” (RD, 19.12.2017, p.30) and she emphasised the importance of making use of different disciplines in the sections describing the origin of dance.

While preparing the activities, dance steps were also incorporated into the activities. On this subject, the researcher wrote in her diary: “At the end of the Sinsin workshop, the students who see that the steps they learned in the activities are in dance, are more careful with every step they take in today’s activity.” (RD, 19.12.2017, p.30).

While Sinsin dance is based on more individual movements, dokuzlu dance shows all the characteristics of the halay form and is one of the dances where group harmony must be at the highest level. In this regard, the researcher explained her thoughts about group harmony as follows: “Especially the second activity of our workshop, the contact work with papers, was worth seeing. Because they had to act in accordance with the form structure I specified without dropping the papers. They especially listened to each other very well. Instead of speaking out and acting individually, they acted by taking into account group harmony.” (RD, 19.12.2017, p.30). Regarding the harmony of the group while dancing, the researcher also stated the following: “Halay is a dance that requires joint movement and harmony of the group. Even though they had a little difficulty in this regard today, they managed to overcome it. (RD, 19.12.2017, p.30).

General Conclusion and Planning of Subsequent Workshops

As can be seen from the evaluation results, students’ and researcher satisfaction are at the highest level. As they gained more experience, the activities were carried out smoothly. Since they move by holding each other in this dance, group harmony should be much better. It was observed that this outcome was achieved as much as possible with the activities carried out throughout the workshop. Since the dance steps are given in the activities, it has been observed that the dance steps are understood quickly. Information about the origin of dance was integrated into the activities like the steps, and as a result, it was observed that knowledge about the origin of dance was gained. As in the Sinsin workshop, positive opinions were received regarding the permanence of the dance in the dokuzlu workshop. In this workshop, there were also students who stated that they gained self-confidence even though it was not included in the outcomes. At this point, the achievements and activities section of the workshop was reviewed again.

6. Findings from the Kabalar Dance Workshop

This workshop is the last of the workshops on creative drama and dance. Before presenting the findings regarding the kabalar dance workshop, information was given about the number of activities, their duration and the points they should pay attention to.

Before starting the activities, information about kabalar dance was given. After 4 activities were applied in the warm-up and preparation part of the workshop on trust, harmony, dance and movement, 1 animation activity with improvisations was performed. Afterwards, an intermediate evaluation was made and then 3 role-play activities were performed, then the kabalar dance was practiced by combining the steps learned in the activities and after the evaluation, the workshop was completed by playing the kabalar dance that was intended to be taught.

Evaluation of the Kabalar Dance Workshop

There are slow-paced halay dances performed both tightly and slightly spaced out, but still by holding on. Halays, known by different names depending on the region, are known as “Kaba” in Gaziantep. The source of sequential ring dances in Turkish folk dances can be traced back to Shamanism. The fact that the kam, taking young girls and boys with him, takes the lead and plays by shouting cries

is reminiscent of today's kabas mentioned in the sources. The way of holding on in Kaba dances, the solos made by the head of the team in the form of squatting, rising, turning, the shouts he shouts overlap with the movements of the kam in the rituals People dancing halay seen in the rock paintings also attract attention as an indicator of this Shamanic tradition.

As a result of the analysis conducted after this workshop, the findings related to the participant students and the researcher regarding the evaluations are detailed in the following sub-headings.

Evaluations of Participating Students

At the end of the workshop, students were asked to reflect on the works carried out. One of the students wrote in their diary: "... Every time we come to the workshop, our energy turns into positive, and this energy gives us the pleasure of constantly doing something. From the moment we enter the hall, we always have a smile on our face and excitement for the activities we will do and the dance we will learn..." (St, GG, 21.12.2017, p.6).

In this workshop, as in other workshops, the source of dance was tried to be given to the students within the activities. A student explained their views on this subject as follows: "Folk dances mean keeping that region alive. In order for the dancers to keep the spirit of that region alive, they must enter and internalise that feeling and master its culture. It was incredibly nice to see at the end of the workshop that the source of the dance was hidden in the activities we did today. I see my teacher like a magician. Every day she welcomes us with a new surprise." (St, AA, 21.12.2017, p.6).

One of the students wrote in their diary about strengthening the sense of confidence, which is one of the gains of the workshops as follows: "In the activities we did today, we learnt to trust each other more. We learned to manage the process together and to act as a group without a manager. Rhythmic exercises have improved our unity. Most importantly, we learned the "Yarım Kaba" dance without realizing it. (St, GG, 21.12.2017, p.6). One of the students wrote the following statements in their diary about learning the steps and sources of dance, which was another achievement of the workshops:

Today, while doing the activities, we learnt the dance and story of the yarım kaba without realising it. I think this method is the easiest teaching method of folk dances. It is a very entertaining, instructive and intriguing teaching method that, apart from all these, leads us to the goal and the result in the work we do in the most knowledgeable and easiest way." (St, İA, 21.12.2017, p.6).

A student said the following regarding the animation part of the workshop: I really enjoy the improvisational parts of the workshops. Improvisation parts are the places where we can express ourselves. How can we play the dances we do by internalizing them most? We see this. In other words, we show it by adding something from ourselves. I feel more creative after the workshops." (Focus Group, 21.12.2017, p.7). Regarding the workshop, a student said, "Since I grew up in Balıkesir, where there were mostly individual dances, I had never held hands with a friend while dancing until now.

I even felt uncomfortable about it. However, after these activities, interestingly, I forgot this negativity and even better understood the importance of solidarity when we hold hands. (Focus Group, 21.12.2017, p.7).

Researcher's Evaluation

The workshop was completed within the specified period of time, and the students were given the determined acquisitions. Firstly, information is given about halays in Turkish culture in general and

Shamanism, which is seen as the source of many halays. Afterwards, a general information was given about the dance known as kabalar in Gaziantep. In this regard, the researcher wrote in her diary: “Today is the last day of the workshops on creative drama and dance. Happiness and sadness together... What I told about shamanism and the photographs I showed attracted the attention of the students.” (RD, 21.12.2017, p.31).

The activities carried out in the last workshop in order to gain a sense of trust were very effective. In this regard, the researcher wrote in her diary: “Individuals who trust each other achieve success in every subject. My students also learnt to trust each other and succeeded.” (RD, 21.12.2017, p.31). At the end of the dokuzlu workshop, the activity added to today’s workshop, with the approval of the consultant, enabled the group to be more harmonious while dancing. In this regard, the researcher wrote in his diary: “I’m glad I added this activity. They danced much more harmoniously.” (RD, 21.12.2017, p.31).

Since the dance steps were integrated into the activities while preparing the activities, it was easier to understand the steps of the dance. In this regard, the researcher wrote in her diary: “The students, who knew that the steps they learnt in the activities were included in the dance, saw each step as a part of the dance during the activities and were more careful while performing the practices. After all, they saw the benefits of it when they started dancing. (RD, 21.12.2017, p.31).

7. General Conclusion and Findings for the Evaluation of the Process

As can be seen from the evaluation results, students’ and researcher satisfaction are at the highest level. Since it was the last workshop, the activities were carried out in a much more conscious and fluent way. Since they move by holding each other much more tightly in this dance, it has been observed that this gain has been achieved in this workshop, where harmony is much more important. The activity aimed at group harmony, which was added to the workshop with the approval of the consultant after the previous workshop, contributed to the positive outcome of the workshop. In the same way, it was observed that the sense of trust was also gained significantly.

Since the dance steps are given in the activities, it has been observed that the dance steps are understood quickly. Information about the origin of dance was integrated into the activities like the steps, and as a result, it was observed that knowledge about the origin of dance was gained. At the kabalar workshop, very positive opinions were received regarding the permanence of the dance.

Contributions of the Process

Creative drama and preparation workshops are important for students to have knowledge about creative drama in the activities carried out during the process and to prepare for the process. In particular, it was ensured that the workshops on creative drama and dance, which were implemented later on, could proceed smoothly and that the instructions could be understood and progressed fluently. Creative drama and dance workshops were especially beneficial for folk dance students to be open to innovations with different teaching methods and to have fun and easy ways in the teaching process.

Contribution to Students

Creative drama enabled students to communicate with each other and work harmoniously. With the preparation workshops, students were able to work harmoniously and more communicatively in the space. One of the students expressed their thoughts about harmony as follows: “...we learned to hold

each other, take care of each other, and control those to our right and left, in the activity. It's great to be in harmony." (St, AA, 19.12.2017, p.5).

The contribution of creative drama in dance-themed workshops has facilitated the perception, learning and application of the attitude more easily, especially because they have mastered the source of dance. It also ensured the permanence of the dances. One of the students explained their thoughts about learning the dance as follows: "... It is incredibly nice to learn by having fun and really feeling instead of learning with numbers." (Focus Group, 12.12.2017, p.1). Regarding the permanence of the dance, one of the students said, "...I remembered every frame of the dance. I won't forget any of it." (Focus Group, 12.12.2017, p.2). Regarding the source and cultural structure of dance, a student said, "...we did many activities in our workshop that were compatible with the cultural structure of dance." (St, BS, 19.12.2017, p.5).

Contributions to Personal Structure

Each individual has different characteristics. Although they are self-confident in terms of folk dances, sometimes they may not display the same self-confidence in different regions. It was observed that students were more courageous and diligent in the activities with creative drama. It has been noticed that communication aspects have also improved. They expressed themselves more easily, and it was determined that their feelings of trust towards each other also improved. One of the students wrote, I feel much more self-confident with these events. (Focus Group, 19.12.2017, p.5), another student said, "We learned to trust each other more in the activities we did today. ...we learnt how to act in a group."(St, GG, 21.12.2017, p.6).

It was observed that their imagination developed in the animation sections of the workshops. Students with increased self-confidence and imagination came up with much more creative ideas. It was also observed that their decision-making power increased. On being creative, a student said, "We discovered qualities in ourselves that we had not realised before... It is good to be and to think creative." (St, BB, 05.12.2017, p.2), another student said, "...I feel creative after the workshops." (Focus Group, 21.12.2017, p.7).

Since the workshops require acting together, it was observed that they were much more successful especially in terms of self-control. Regarding group harmony, one of the students said, "We learned to act and focus as a group in the games we played." (St, BG, 07.12.2017, p.3), one other saide "... we have seen how we should behave in group work, how our attitudes negatively affect our work when we are ambitious." and explained the importance of group harmony. (St, ND, 07.12.2017, p.3).

It was observed that students who were shy at the beginning of the workshops became more active and participative as the workshops progressed. It is thought that the applications they make when they encounter different conditions in the activities increase their readiness skills for different situations they will encounter in life. Since dance is also a transfer of emotions, it has increased their ability to express their feelings and thoughts verbally and with physical movements.

Contribution to the Researcher

Thanks to creative drama, the researcher had a comfortable application process with the students and was able to be comfortable and fluent, especially in terms of teaching method. The positive feedback she received from each student made her realize the necessity of introducing this field to teachers studying in this method. After the researcher noticed the sense of pleasure in the students, she increased her desire to improve herself by following new trainings in the field.

Discussion, Conclusion and Recommendations

The aim of this research is to examine the process of using creative drama method as a teaching method in teaching of Turkish folk dances. In this context, the research was planned and implemented in stages as (a) Preparatory workshops (b) Creative drama and dance workshops (c) Contributions of the research process, and the relevant findings were obtained.

In the findings related to the preparatory workshops, which were the first stage of the research, it was seen that drama activities were effective in helping the participants get to know each other better and increase their communication since they were first year students. In this context, it was observed that students got to know each other better through drama activities and their communication and interaction with each other increased. The findings reveal that drama methods and techniques contribute to the participants in preparing for a study that requires communication, interaction and harmony such as Turkish folk dances.

From these findings regarding the preparatory workshops, it can be concluded that the creative drama and dance workshops were carried out for the qualified execution of the implementation phase. It can be stated that the main purpose of the preparatory workshops held for the qualification is to increase the communication and interaction between the participating students, that is, to enable the participants to work as a group. As a matter of fact, it is emphasized in the literature that the effective use of creative drama is closely tied to who the instructor and participants are and the social background of the experiences they bring to the workshop. In this regard, Johnson (2014, p.11) stated that according to the levels of processing theory, knowledge can be better understood, remembered and stored when it is shaped at deep levels; according to the constructivist learning theory, creativity, advanced thinking and social interaction increase learning; and according to the holistic learning theory, students learn more and more deeply when they can establish personal connections with what they learn. In this way, he pointed out that creativity, advanced thinking, social interaction and personal bonding are elements of creative drama. Şenyavaş (2018) Creative Drama as a Method in Visual Arts Educator Training: In his thesis titled Action Research, under the title of cultural transfer under the theme of relational drama, the conclusion that students bring to the course the characteristics they bring from their past experiences, subjective cultures and roots makes them very happy and provides a significant motivation for their participation in the course, supports Johnson's determination. Therefore, in this study, in support of the results of Johnson and Şenyavaş, it was observed that the students' carrying their past experiences to the activities made them very happy and provided an important motivation for them to participate in the lesson and focus better on the subject.

The most important thing that can be said about the preparatory workshops, which is the first stage of the research, is the positive opinions of the students towards the activities in this stage. As can be seen from the findings, the analysis results of the participating students' diaries also support this view. Participating students bonded while learning through activities. Şenyavaş (2018, p.242) also stated in his research that the students' perceptions of the course were generally positive, and emphasised that they liked the course and the drama method very much with the positive changes they noticed in themselves with the course. This research shows that similar results were achieved.

It has been observed that students feel uneasy at the beginning of creative drama activities. It was observed that the students who had difficulties in participating in these activities from time to time decreased their uneasiness as the activities progressed. During the implementation process, it

was determined that the students, who initially had difficulty in adapting to the group, experienced changes in their attitudes towards each other in this process.

Findings from the students' diaries show that they developed and changed in areas such as self-expression, self-confidence, empathy and trust through creative drama. Metinnam (2017), "Creating Cultural Contact Areas with Creative Drama: The finding in his research titled "An Example of Participatory Action Research in Art Education" that conflicts arising from differences among teacher candidates can be resolved in cultural contact areas that can be created through the creative drama method supports the transformative effect of the drama method observed in the research in this sense. The use of creative drama in the teaching of Turkish folk dances also shows that it increases communication within the group and reduces problems. The students considered "ensuring participation, discovering different aspects, facilitating understanding, learning by doing, developing empathy, being instructive, developing visual memory, being fun, being interesting, establishing sincere relationships, developing the power of interpretation, expressing oneself better, developing thinking skills, increasing self-confidence, getting rid of prejudices" as the advantageous aspects of creative drama and emphasised them in this way. Bayrakçı (2007)'s research titled "The Effect of Creative Drama Activities in Preschool on the Development of Communication Skills" also reveals that drama activities are effective in the development of students' communication skills.

It turned out that the students' perceptions of the studies were generally positive, and they noticed positive changes in themselves. It has been observed that students, who were initially skeptical about the creative drama method, soon got over their doubts and eagerly awaited other workshops.

When the preparation workshops were evaluated in general, it was seen that the participant students had positive ideas about creative drama, which they had just met. It was observed that the participants, who did not have any knowledge about the components of dramatic fiction in the preparation workshops, reached a sufficient level in this regard after the workshops.

In the process of creative drama and dance workshops, which is the second stage of the research, it was aimed to teach folk dances to the participant student group through creative drama activities. While planning the workshop activities, dance steps were tried to be incorporated into the activities. It was observed that dance steps were understood very quickly in the activities without realising it. The presence of dance rituals during the preparation of the activities made the behaviour of the dances more understandable.

Halay is a dance performed arm in arm and with contact. In halays, the movement and harmony of the group together is important. Therefore, group harmony must be very good. It has been observed that the activities aimed at group harmony, which are tried to be given in the preparatory workshops, have a positive impact on dance teaching.

It has been observed that utilising different disciplines and the use of creative drama makes learning more fun and permanent and has a cohesive feature on the teaching of folk dances. Especially in the parts related to the stories of the dances, the use of different disciplines such as folklore and anthropology affected the students positively. In this regard, some students stated that they had the opportunity to meet disciplines they had never encountered before.

As a result of his research, Oğuz (2013) concluded that the creative drama method increased the interest levels of classroom teacher candidates in art and their success in art education courses.

As a result of the findings obtained from the students' diaries and interviews, the conclusion that the use of creative drama in the teaching of folk dances increases their level of interest in both the lesson and the artistic aspect of the dance, and makes what is learnt more fun and permanent is similar to Oğuz's research findings. Having a different experience outside the traditional system they are used to attracted the students' attention and they expressed that they were generally satisfied with this way of organising the workshops. However, the students who stated in the interim evaluation of the first workshop that they could not establish the connection of the activities with dance teaching at the beginning, stated that they saw this connection very clearly after the workshop.

As a result of Seray Asımoğlu's (2012) thesis titled *The Concept of Play in Preschool Education within the Framework of Creative Drama and Orff Approach*; it was determined that the use of creative drama and Orff approach as a method in teaching Turkish folk dances in preschool education increases children's interest in the lesson, arouses curiosity and contributes to rhythmic, musical and kinetic skills.

While carrying out these activities, the instructor should be aware of the fictional possibilities of creative drama. Fiction offers participants the opportunity to look at their experiences from different perspectives. Therefore, creative drama processes have the opportunity to create and transform a common meaning. This feature comes to the fore especially in the stories of the dances.

In this study, students realised that they could learn dances through creative drama with experience-oriented and active participation. In Arıkan's (2011) study titled *The Effect of Using the Creative Drama Method in Visual Arts Education in Primary Schools on Attainment, Attitude and Permanence*, it was determined that the information learned through the creative drama method was forgotten less in the experimental group than in the control group. The positive effect of the creative drama method was also revealed in this study. It was also emphasized that creative drama is a teaching method that contributes to learning and retention in the Visual Arts Course. Kılıçaslan (2018) also examined the effect of creative drama on the personal and professional competencies of teacher candidates and determined that this method is more effective and permanent than traditional methods in improving their self-confidence, communication skills and professional competencies.

Students frequently emphasised in their diaries and interviews that they would like to use creative drama method when they become teachers. Conducting workshops with creative drama also positively affected students' thoughts about how they will do their future professions. As a result of the research, it was determined that most of the students agreed that creative drama should be used in other courses along with Turkish folk dance lessons.

In general, it was concluded that creative drama has an effect of increasing communication, interaction, trust and harmony among the participating students; it provides a more effective and permanent learning in the teaching of folk dances thanks to this harmony and trust, and it is a liberating, creative and transformative method that can enable them to look at things more critically. It was observed that the applications made by utilising different disciplines increased the interest of the students and they came to the studies more willingly. These students, who will be teachers in the future, stated that they will use creative drama as a method in their studies.

McCaslin (2016) stated that drama is used as a method to produce knowledge, arouse interest, solve problems and change attitudes in the learning process. Creative drama method can also be used for these purposes in teaching folk dances.

Creative drama contributed to the participating students becoming more questioning, trusting each other, good communicators, creative and harmonious individuals. The initial adaptation problem experienced by students who encountered creative drama for the first time decreased with the role-play activities, and the students showed significant improvement, especially in matters related to improvisation. Gallagher (1997) emphasised that creative drama not only develops the ability to work collaboratively but also contributes to thinking and creating different realities. Ranzau (2016) similarly stated that in addition to positive learning experiences, students work in closer relationships with each other during drama activities and that drama unites shy and distant students in the classroom (Akt. Şenyavaş, 2018, p.252).

Kalidas (2014) mentioned the teamwork feature of drama in his study and pointed out that it also develops active learning, co-operative and collaborative skills. The information that the students who experienced learning through creative drama in Turkish folk dances realised that they could learn in an experience-based and effective way was frequently emphasised in the student diaries. The results of Kalidas' study are similar to these results.

Utilising different disciplines in the research process has been useful in addressing the interests and tendencies of individuals in line with their learning habits and attracting their attention. In addition, students stated that when they had physical discomforts, the activities caused them to forget these discomforts and made them feel better. In this sense, it was observed that creative drama has a healing feature, albeit indirectly.

The practices carried out by the group gave positive results in terms of in-class communication, willingness to participate, using time efficiently and fulfilling responsibilities. In addition, it was observed that creative drama also contributed to students' problem solving and adaptation to new situations. In the process in which the researcher took part as an instructor, the fact that the researcher adopted the role of an instructor who experienced the process together and tried to solve the problems together rather than the traditional teacher-student relationship in the workshops had positive effects on the students.

The idea that creative drama developed the creativity of the participant students was an expression found in almost all student diaries. In folk dances performed as group work, the contribution of creative drama to the group's ability to act more harmoniously is also understood from student diaries and interviews. Students who were hesitant to participate in activities stated that they overcame their shyness and their self-confidence increased at the end of the workshops.

Traditional methods are widely used in many institutions, including universities. New methods, techniques and approaches are needed in teaching folk dances. Creative drama is one of these methods.

Recommendations

Creative drama should be included as a compulsory and/or elective course in Turkish Folk Dances departments. In courses aimed at teaching and transferring Turkish folk dances, different disciplines and methods such as creative drama should be used for effective and interesting learning. Creative drama workshops should be prepared in a way that participants can interact.

Similar studies can be carried out not only as a teaching method but also for the staging process of dances. Studies using the creative drama method can also be applied to other dance types other than halay. Such studies can also be carried out for other age groups. In particular, narrative activities based on the stories of dances can be effective in attracting the interest of young age groups.

Sources

- Adıgüzel, Ö. (2015). *Creative drama in education* (7th Edition). Ankara: Pegem Akademi Publications.
- Akın, A. (2016). *The effect of using creative drama method in foreign language teaching on high school 12th grade students' critical and reflective thinking skills and students' attitudes towards foreign language learning* (Unpublished Master's Thesis). Adnan Menderes University, Aydın, Türkiye.
- Altuntaş, Y. (1990). From traditional method to systematic method in teaching folk dances. *Problems Encountered in the Teaching of Turkish Folk Dances Symposium Proceedings* (ss.13). Ankara: Ministry of Culture Public Culture Research Department Publications: 157th Seminar, Congress Papers Series: 32.
- Altrichter, H. Posch, P. and Somekh, B. (2005). *Teachers investigate their work an introduction to the methods of action research*. London: Routledge.
- Arıkan, E.N.Y. (2011). *The effect of using creative drama method in visual arts education in primary schools on achievement, attitude and retention* (Unpublished Doctoral Thesis). Selçuk University, Konya, Türkiye.
- Asımoğlu, Seray. (2012). *The concept of play in preschool education within the framework of creative drama and Orff approach* (Unpublished Master's Thesis). İstanbul Technical University, İstanbul, Türkiye.
- Bayrakçı M. (2007). *The effect of creative drama activities on the development of communication skills in preschool* (Unpublished Master's Thesis). Kafkas University, Kars, Türkiye.
- Bogdan, R. C. & Biklen, S. K. (2007). *Qualitative research for education: an introduction to theories and methods*. Boston: Pearson Education Ltd.
- Bozkurt, K. T. (2010). *Evaluation of using creative drama method in teaching folk dances to primary school students* (Unpublished Master's Thesis). Ankara University, Ankara, Türkiye.
- Creswell, J. W. (2005). *Educational research, planning, conducting and evaluating quantitative and qualitative research*. New Jersey: Pearson Education.
- Demirel, Ö. (1995). *General teaching methods* (3th Edition). Ankara: Usem Publications.
- Elyagutu, C.D. (2015). *Comparison of movement notation (laban) and traditional method in terms of learning success in folk dance teaching* (Unpublished Doctoral Thesis). Gazi University, Ankara, Türkiye.

- Gallagher, C.J. (1997). *Drama in education: Adult teaching and learning for change in understanding and practice* (Unpublished Doctoral Thesis). USA: University of Wisconsin-Madison.
- Gedik, Ö. (2014). *The effect of creative drama method on students' different learning levels and self-efficacy perceptions in mathematics lessons* (Unpublished Master's Thesis). Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla, Türkiye.
- Glesne, C. (2012). *Introduction to qualitative research* (A. Ersoy and P. Yalçınoğlu, Transl.). Ankara: Anı Publications.
- Gürgür, H. (2017). *Action research*. A. Saban and A. Ersoy (Editors), *Qualitative research patterns in education* (2th Edition) (ss. 31-81). Ankara: Anı Publications.
- Hacettepe University (2015).<http://www.konser.hacettepe.edu.tr/sayfa/hakkinda/tarihçe>
- Hesse-Biber, S. N. & Leavy, P. (2011). *The practice of qualitative research* (2nd. Ed.). Thousand Oaks: Sage Publication, Inc.
- Johnson, A. (2014). *Action research handbook*. (Y. Uzuner and M. Özten Anay, Transl.). Ankara: Anı Publications.
- Johnson, P.A. (2002). *A short guide to action research* (2nd ed.). Boston, MA: Allyn and Bacon, Inc.
- Kalidas, C.S. (2014). Drama: A tool for learning. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 123 (2014) 444-449 Access Address: <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.01.1443>
- Karacil Kılıçaslan, M. (2018). *The effect of creative drama method on the personal and professional competencies of teacher candidates* (Unpublished Doctoral Thesis). Yüzüncü Yıl University, Van, Türkiye.
- Koshy, V. (2005). *Action research for improving practice*. London: Paul Chapman Publishing.
- Lipman, L. (2010). *Creative drama and creative movement in Montessori elementary education*. (Unpublished Master's Thesis). State University of New York, USA.
- McCaslin, N. (2016). *Creative drama: inside and outside the classroom*. (P.Ö. Şimşek, Transl.). Ankara: Nobel.
- Mertler, C. A. (2006). *Action research. Teachers as researchers in the classroom*. Thousand Oaks, California: Sage Publications.
- Metinnam, İ. (2017). *Creating spaces of cultural contact through creative drama: an example of participatory action research in art education* (Unpublished Doctoral Thesis). Ankara University, Ankara, Türkiye
- Miles, M. B. and Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. New York: Sage Publications, Inc.

- Mills, G. E. (2003). *Action research: A guide for the teacher researcher* (2nd ed.). Upper Saddle River: Merrill Prentice Hall.
- Oğultürk, H. (1992). What is the status of our folk dances. *IV. International Turkish Folk Culture Congress Proceedings* (ss162-167). Volume III. , Ankara: Ofset Pepromat Printing house.
- Oğuz, A. (2013). *The effect of the creative drama method on primary school teacher candidates' interest in art and their success in art education courses* (Unpublished Doctoral Thesis). Hacettepe University, Ankara, Türkiye.
- Özdiñer, F. (1998). *Methods and Techniques to be Used in Teaching Turkish Folk Dances (An Essay on Edirne Province Folk Dances)* (Unpublished Master's Thesis). Ege University, İzmir, Türkiye.
- Ranzau, S.J. (2016). *Teacher perceptions of drama pedagogy as a teaching tool* (Unpublished Doctoral Thesis). USA: Sam Houston State University.
- San, İ. (1990). Creative drama in education. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences*, 23 (2), 582.
- Saylık, Ü. (1992). *Folk dances education and training methods in conservatories, problems, solutions* (Unpublished Master's Thesis). İstanbul Technical University, İstanbul, Türkiye.
- Selimhocaoglu, A. (2004, July). Drama and the importance of drama in primary education. *13th National Educational Sciences Congress*, İnönü University Faculty of Education, Malatya. Access Address: <http://www.pegem.net/dosyalar/dokuman/258.pdf>
- Şenol, Z. (2011). *Teaching idioms with creative drama method* (Unpublished Master's Thesis). Atatürk University, Erzurum, Türkiye.
- Şenyavaş, T. (2018). *Creative drama as a method in training visual arts educators* (Unpublished Doctoral Thesis). Anadolu University, Eskişehir, Türkiye.
- Ulubey, Ö. (2015). *The effect of implementing the citizenship and democracy education program with creative drama and other interactive teaching methods on academic success and commitment to democratic values* (Unpublished Doctoral Thesis). Ankara University, Ankara, Türkiye.
- Ütkür, N. (2012). *Investigation of the effect of using creative drama method in life science lessons on students' achievement and attitudes* (Unpublished Master's Thesis). İstanbul University, İstanbul, Türkiye.
- Yağcı, Ç. (1995). *The relationship between music education and creative drama as a method (a sample model proposal)* (Unpublished Master's Thesis). Ankara University, Ankara, Türkiye.
- Yağmur, E. (2010). *The effect of creative drama-supported teaching of 7th grade science and technology course on critical thinking skills and success* (Unpublished Master's Thesis). Sakarya University, Sakarya, Türkiye.

- Yatman, E. (2005). *Origin of Turkish folk dances* (Unpublished Master's Thesis). Sakarya University, Sakarya, Türkiye.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Qualitative research methods in the social sciences* (8th Edition). Ankara: Seçkin Publications.
- Yin, R.K. (2012). *Applications of case study research* (3rd ed.). Los Angeles: Sage Publications.